

MAMA

MÁR EGY HETE CSAK A MAMÁRA
GONDOLOK MINDÍG, MEG-
MEGÁLLVA.
NYIKORGÓ KOSÁRRAL ÖLÉBEN,
MENT A PADLÁSRA, MENT
SERÉNYEN.

ÉN MÉG ŐSZINTE EMBER VOLTAM,
ORDÍTOTTAM, TOPORZÉKOLTAM.
HAGYJA A DAGADT RUHÁT MÁSRA.
ENGEM VIGYEN FÖL A PADLÁSRA.

CSAK MENT ÉS TEREGETETT
NÉMÁN,
NEM SZIDOTT, NEM IS NÉZETT
ÉN RÁM
S A RUHÁK FÉNYESEN, SUHOGVA,
KERINGTEK, SZÁLLTAK A
MAGOSBA.

NEM NYAFOGNÉK, DE MOST MÁR
KÉSŐ,
MOST LÁTOM, MILYEN ÓRIÁS Ő -
SZÜRKE HAJA LEBBEN AZ ÉGEN,
KÉKÍTŐT OLD AZ ÉG VIZÉBEN.

(JÓZSEF ATTILA, 1934.)

BULÁNYI GYÖEGY

A KÖZÖSSÉGEK ÚJJÁÉLEDÉSE

Azt hiszem, hogy '66 végétől kezdtem ideges lenni. És miután hat éven keresztül mindenkinek elmondottam, hogy a jelenlegi körülmények nem engednek meg mást, csak azt, hogy egyenként vagy legföljebb házaspáronként találkozzunk, úgy '66 végétől kezdtem ezeknek a barátaimnak mondogatni ilyesmiket, hogy pl. szombat délután a Pistáék nálam lesznek. Nem akarnál te is eljönni? Ilyen nagyon

XXXII. évfolyam 5. szám 2025. május

Bulányi Gy.: A közösségek újraéledése	5855
Eckert J.: A tudós Gamálieel tanácsa	5857
Vincze J.: Prédikációk	5859
Inczédy P.: Utolsó találkozásom...	5864
Kovács L.: Húsvéti mise...	5865
Demeczky J.: A történelmet a hit mozgatja	5866
Bajnok K.: A Bokor értékek és a 3. generáció	5868
Áts A.: Egyensúly	5872
Király I.: Jézusi értékeink megjelenítése a...	5873
Farkas I.: A dopamin	5876
László T.: A család az életöröm forrása (3.)	5880
Benyhe I.: Versek	5881

« Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért. »
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

finoman. Annyira előttem van. '68 elején a Trási Évi egyszer azt mondja - a Tabánban sétálunk a hegyre - most már mondjad meg, hogy hogyan van ez? Idáig azt mondtad, hogy felelőtlenség soknak összejönni, most pedig Te hívsz többeket össze? Hát most felelőtlenség vagy nem? Szóval észrevették testvéreim azt az ellentmondást, amelyik adódott a régi és az új szövegem között. Az elszentelenedési folyamatban nagyban segített valami, ami erre a névre hallgatott: Csatárka. '67 tavaszán a Nemzetközi Vásár idején én már megbecsült tempós dolgozó vagyok, úgyhogy a Nemzetközi Vásár idején nekem nem kell hórúkkolnom, hanem az üzemvezetővel együtt járok a standok között és a "külföldies" nyelv n beszélő különböző ügyfeleknek fölajánljuk a Tempó szolgálatát. Ezt persze nem lehet napi 8 órában csinálni, és ez a Tempó ügyvezető, a Novák elvtárs, annak az Österreicher Irén nevű zsidó lánynak a férje azt mondja, menjünk ki Budára a hegyekbe, láttam ott egy nagyon érdekes telket. Nem lehet ugyan beépíteni, de nagyon olcsón adnák. Elmegyünk. Így aztán '67 tavaszán az öcsém nevére veszünk fönt a Csatárka nevű tájegységben egy telket. Azon elkezdünk őserdőt irtani, meg romokat, meg építkezni, meg biokultúrát csinálni, meg amit még akartok, és ugye csakányozni, meg köveket egymásra

rakni, meg ültetni - ezt nekem is szabad. Ez nem összeesküvés, ez nem olyan, hogy összeülünk négyen vagy öten és Szentírást olvasunk - ami összeesküvés lenne. De ott kint ezt mindenki láthatja. Oda lehet hozni a gyerekeket is. Merza Jóska is fölött a három gyerekével. Ezt bárki láthatja, hogy ott hülyéskedünk, nevetgélünk. Pillanatok alatt elkészül az a kis faházikó és a napi munka után este behúzódnak. Nagy beszélgetések folynak. Ki számolja azt, hogy hárman vagyunk-e vagy heten, vagy kilencen, - hát akik ott voltak.

A közösségek történetét - úgy gondolom, hogy személyekben lehet megragadni. Akikkel én '67-ben, '68-ban megkezdtem az első lépéseket a közösség felé, azok kb. három csoportba oszthatók: papok, öregek vagy régiek, és az újak vagy fiatalok.

Kezdem a papokkal: a Gyuszi bácsi már csoportban volt a börtön előtti korszakban. Bandi bácsi csak szimpatizánsa volt ennek a társaságnak, de csoportban nem volt. Nem tudom, hogy mikor volt az, amikor péceli működésem során elhívta egyik kebelbarátját, a Bisztray Laci bácsit. Én előadtam terveimet és Laci bácsi bólogatott rá. És amikor mindenre bólogatott, akkor nem tudtam megállni, odamentem, átöleltem. Mire Bandi bácsi megszólalt - na Lacikám, szentté vagy avatva. Hogy ez '66-ban volt, '67-ben vagy '68 elején, nem tudom, de a mosolygós hanglejtésére most is emlékszem.

Pontosan tudom a következő találkozást. '67 októberében becsönget valaki. Zimankós, hűvös idő. Bemutatkozik, ő egy váci egyházmegyés káplán. Most cukros és betegállományban volt, és elment a Juhász Miklóshoz, aki azt mondta neki, hogy "na, te a Gyurkának való ember vagy", erre ő fölött. A Barna volt. Nem tudom, hogy kéthetenként találkoztunk-e vagy hetenként, de ez egy hallatlanul gyorsan fölfutó eszmecseréjű barátkozás volt. Kb. egy fél esztendő múlva azt mondta, hogy "Te, van nekem egy unokabátyám". És akkor, '68 februárjában elhozta a Dombi Ferit, aki nem fél esztendő alatt, hanem két hónap alatt nyalta végig a KIO köteteit, és rájött, mint sokan mások, hogy ő ezt mindig így gondolta, csak nem fogalmazta még meg.

E pap barátaim segítségével berobbanunk egy pannonhalmi lelkigyakorlatra. Lehet, hogy már '67-ben, de az is lehet, hogy csak '68-ban. Gyuszi bácsi a maga szerény, egyszerű kis mozgásaival tíz esztendőn keresztül Pannonhalmán - ő, első Havasi Gyula - nyolc napos papi lelkigyakorlatot szervez minden nyáron, és az ország papi krémje arra összejön: a nagy reakciók és mindazok, akik nem mentek bele, nem léptek bele semmibe. Bandi bácsi ennek a nyolc napos országos lelkigyakorlatnak az előadója, és letompításokkal, finomításokkal gyengén fölbirizgálja a kedélyeket. Barna, Dombi Feri meg én időnként a padból fölállunk és elképesztő dolgokat juttatunk paptestvéreink fülébe, akik bizonytalanok abban, hogy ez a Bulányi - vagy hogy hívják - pap, de nem lehet megállapítani, hogy hisz-e. No, ezeknek a pannonhalmi ügkődéseknek a

gyümölcse két fiatal, frissen szentelt pap, aki még magán hordja a kenetnek az illatát. Az egyik a Czako Imre. A Bokorban minden idők legszentebb papja, én még olyat nem láttam. Az Úristen hamar elvette tőlünk. Egy éjszaka motorbiciklivel ment pasztorálni és belefutott egy kivilágítatlan kocsinak vagy szekérnek a rúdjaiba. A másikat itt hagyta nekünk Isten, az is majdnem akkora szent, a Kovács Tádé. Aztán valamikor a 40-es évek második felében Pécsen a Tettyén tartottam én diákoknak egy lelkigyakorlatot. Ott volt egy abszolút jelentéktelen, észre-sem-veszem tizenhat esztendőes gyerek. Akit én nem veszek észre, az mindig az ér valamit. Ez is feltűnik, a Szegedi Laci, aki hozza a barátját, az Éltető Ferit. Aztán kijön a börtönből a Tiry Pista. Na, ez volt a '60-as évek végén az első papi társaság.

Az öregek: külön szerveződtek a debreceniek, meg a budapestiek. A debreceniek az Emil, a Jóska, a Teri, és hozzájuk jött a Lilla, aki már 14 esztendőes korában az Andi egyik barátnőjének a csoportjában ült, mint kezdő. A pestiek pedig: Andi, a Greszék, a Müllbacherék és a Hampelék.

A fiatalok, az újak voltak a legkisebb létszámúak, de ezeknek a története olyan, amiről érdemes mondanom valamit. '65-'66 körül rendszeresen elmentem oda, ahol az Éva néni lakott egy családnál, mert az Éva néni meglátogathatom és azzal a családdal is elbeszélgethetek, amelyiknél lakik. Ez egy nagyon figyelemre méltó család volt. Egy alkalommal azt mondják, hogy itt a szomszédban lakik egy nagyon rendes katolikus ember, a Demeczky, akinek több fia van, de az egyik nagyon igényes, és az édesapja kérdezte, hogy nem tudnánk-e valakit ajánlani, aki vallási és filozófiai dolgokban ezzel a fiával foglalkozna. A Jenőke akkor kb. 15 éves volt, és attól kezdve hetenként vagy kéthetenként jött hozzám és beszélgettünk. Aztán egyszer Mátyásföldön gyóntattam és betérdepelt a gyóntatószékembe egy fiatal asszony, aki azt mondta később, hogy "annyi szeretet áradt belőled, hogy én elhatároztam megkérdezem, hogy ki ez az ember, meg amúgy is volt egy spurim". És akkor a Trási Évi, ez a 32 esztendőes anyuka bejött a sekrestyébe és azt mondta, hogy: "atya, én vagyok a Trási Gyurinak a felesége". Trási Gyuri Debrecenben tanítványom volt. A Trási Évi egy-két találkozás után azt mondta, hogy "van ottan a MÁV szanatóriumban egy hallatlanul érdekes leány. Még nem is mondtam Neked, ha megszületik az ötödik gyerekünk, Te leszel a keresztapa és ő lesz a keresztmama". Ez volt a Turiák Ildi. A Turiák Ildivel is elindult akkor egy ilyen kéthetenkénti találkozás. Közben az Éva néni azt mondta, hogy a börtönben összeismerkedett valakivel és annak van egy leánya, aki nem akar vallásos lenni, meg hinni sem akar - elküldhetné-e hozzám. Akkor eljött a Debreczeni Zsuzsi, aki egyből bement nekem, hogy neki súlyos problémái vannak, szerinte nincsen Isten. Mondtam, "ragyogó, éppen ezzel a kérdéssel foglalkozom. Következő alkalomra írd is le,

hogy tulajdonképpen miért nincsen." - A következő alkalomra nem írta le és azt mondotta, hogy inkább van.

JOHANNES ECKERT

A TUDÓS GAMÁLIEL TANÁCSA

A latin *sapientia* = bölcsesség szó a *sapere* igéből származik, amely eredetileg azt jelenti: valamilyen íze van, ízlik. A bölcsességnek tehát valami köze van az ízleléshez, az ízléshez. Mindenesetre ez nem azt jelenti, hogy valamit szívesen iszom vagy eszem. A *sapere* inkább azt a folyamatot írja körül, hogy kiképezzük az ízlelő idegeinket, és érzékeink segítségével megtanulunk különbséget tenni. A bölcs embernek tehát van fogalma arról, hogyan ízlik az élet, van tudása arról, milyen sokféle ízlésárnyalat létezik, és rendelkezik a megkülönböztetés adottságával. Azáltal tűnik ki, hogy egyfelől képes hagyni megtörténni azt, ami éppen történik, de másfelől van bátorsága is ahhoz, hogy valamit szóba hozzon vagy megváltoztasson. A bölcsesség tehát sokféle élettapasztalaton alapul, a sikereken is, amelyek igazolnak minket, és megmutatják, mi a helyes, de a kudarcokon is, amikor valamit elrontottunk, és tanulunk a hibáinkból: ezek a tapasztalatok is szolgálják a megkülönböztetés képességét, bármilyen nehezek legyenek is olykor. Az élet édes dolgai mellett ugyancsak létezik az, amikor valami savanyút bőföggünk fel vagy valamit keserűnek érzünk. Mindez hozzátartozik a bölcsé váláshoz. Persze nem kell minden hibát saját magunknak elkövetnünk, hanem tanulhatunk mások tapasztalataiból. Ugyanez érvényes a sikerekre és a sikeres kísérletekre. Mindezzel és még sok minden mással iskolázzuk az ízlelő idegeinket, és bölcsé válhatunk. Egy ilyen emberrel találkozunk a farizeus Gamáriel személyében, aki nyilvánvalóan belebocsátkozott a bölcsé válás élethossziglani tanulási folyamatába.

Ekkor felállt a főtanácsban egy Gamáriel nevű farizeus, aki az egész nép előtt tiszteletben állt, s törvénytudó volt. Egy kis időre kiküldte az embereket, majd beszédet intézett a többiekhez: „Izraelita férfiak! – szólott hozzájuk. – Fontoljátok meg jól, mit akartok ezekkel az emberekkel tenni! Mert nemrégiben föllépett Teudás, sokra tartotta magát, és vagy négyszáz férfi melléje szegődött. De megölték, azokat pedig, akik hittek benne, szétszórták és megsemmisítették. Utána a népszámlálás idején a galileai Júdás állt elő, és megnyerte magának a népet. Ő is elpusztult, és akik követték, azok szétszórták. Ezért most azt mondom nektek, hagyjátok békén ezeket az embereket, és engedjétek őket szabadon. Ha ez az elgondolás vagy mozgalom emberektől származik, magától felbomlik.

De ha Istentől van, nem tudjátok szétszlatni őket, és úgy látszana, mintha Istennel szállnátok szembe.” Elfogadták az érvelését. Behívták az apostolokat, megvesszőztették őket, aztán rájuk parancsoltak, hogy Jézus nevében ne beszéljenek, és szabadon engedték őket. Boldogan távoztak a főtanácsból, mert méltók lettek rá, hogy Jézus nevéért gyalázatot szenvedjenek. Továbbra is mindennap tanítottak a templomban és a házakban, hirdették, hogy Jézus a Krisztus. (ApCsel 5,34-42)

Jeruzsálemben izzik a hangulat. Az apostolok a főtanács tilalma ellenére nyíltan hirdetik a Jézus feltámadásáról szóló evangéliumot. Ez különösen a szadduceusokban támaszt ellenállást. Ezek a farizeusoktól eltérően tagadják a feltámadást. Az ő hitbeli meggyőződésük szerint nem létezik továbbélés a halál után. Ezért az ő sürgetésükre letartóztatták az apostolokat; ezzel feltehetően azt akarták megakadályozni, hogy azok továbbra is hirdessék Jézus feltámadását, és másokat is meggyőzzenek erről.

A leírás szerint azonban egy angyal kivezeti fogságukból az apostolokat, ismét a főtanács elé állítják őket, s a főpap számonkérése nyomán Péter megvallja: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek” (ApCsel 5,29). Ismét nyíltan hirdetik Jézus feltámadását, ami haragot és dühöt vált ki a főtanács tagjaiból. Legszívesebben elhallgattatnák és megöletnék az egész bandát.

Ebben a felhevült helyzetben lép föl Gamáriel. Ő farizeus, és így Izrael azon tudósai közé tartozik, akik hisznek a feltámadásban. Neve ezt jelenti: „Isten gondoskodik rólam.” Öntudatosan feláll a tanácsban összejevetelén, és felszólal.

Gamáriel történelmi személyiség, a Misna (= szájról-szájra átadott zsidó törvények gyűjteménye) is ismeri őt: ott első tudósként tüntetik ki a „Rabban” megtisztelő címmel („Mesterünk”). Ezt is írják róla: „Rabban Gamáriel, az Öreg halálával megszűnt a Törvény iránti mély tisztelet, kihalt a tisztaság és a mértékletesség.” Lukács különös nagybecsüléssel vezeti be. Később meg fogja említeni, hogy Saul tanítója volt (vö. ApCsel 22,3). A páli levelekben mindazonáltal nem találhatók utalások rá.

Gamáriel fölényesen kezeli a helyzetet, és kiküldi az embereket az ajtó elé. Ezzel kizárja a nyilvánosságot a főtanácshoz intézett beszédéből. Emlékezteti a főtanácsot az utóbbi idők két esetére, a Teudás és Júdás körüli eseményekre. (Mindkettő történelmileg igazolt személy.) Leírásával Gamáriel azt szemlélteti, hogy bizonyos problémák maguktól megoldódhatnak. Visszakövetkeztetve azonban az is világossá válhat, mennyire veszélyes lehet az, ha egy radikális erőszakos akció mártírok utánzása indít. Jóllehet az említett két férfi nagy tekintélyt élvezett a nép körében, de a két mozgalom egyike sem élte túl vezetője halálát, állapítja meg végül józanul Gamáriel. Ezt a példát követve nagyobb higgadságra és hosszabb

türelemre int a Jézus-mozgalmat illetően: „Mert ha ez az elgondolás vagy mozgalom emberektől származik, magától felbomlik. De ha Istentől van, nem tudjátok szétosztani őket, és úgy látszana, mintha Istennel szállnátok szembe.” Gamáiel ezzel nyilvánvalóan a Második törvénykönyv érvelési szerkezetére támaszkodik; ott ez áll: „Lehet, hogy azt mondod magadban: Miről ismerjük fel azokat a szavakat, amelyeket nem az Úr mondott? Tudd meg hát: Azok a szavak, amelyek, bár a próféta az Úr nevében hirdeti őket, nem válnak valósággá és nem teljesülnek, olyan szavak, amelyeket nem az Úr mondott” (MTörv 18,21-22). Alkalmazva ez azt jelenti: Ha a Jézus-mozgalom sikeres marad, akkor Isten kezdeményezte, és ő akarja, hogy létezzen.

Gamáiel ezzel tulajdonképpen Péter eszméjéhez csatlakozik: „Inkább kell engedelmessé válni Istennel, mint az emberekkel” (ApCsel 5,29), és arra bátorít, hogy engedélyezzék a „Jézus-mozgalom” kísérletét. Ervei meggyőzik a főtanácsot, úgyhogy megoldódik a konfliktus.

De jó hírre megőrzése érdekében a főtanács ismét megtiltja az apostoloknak, hogy Jézus nevében prédikáljanak. Megfélemlítésül és elrettentésül megkorbácsolják őket, de annál csodálatosabb a reakciójuk: örülnek ennek, és ezzel valóra válik számukra Jézus egyik boldogmondása: „Boldogok vagytok, ha gyűlölnék benneteket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket, mint valami szégyenletes dolgot, elvetik az Emberfia miatt. Örüljétek azokban a napokban, ha majd ez bekövetkezik, és ujjongjatok, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben! Atyáik is így bántak a prófétákkal” (Lk 6,22-23). Az igehirdetés folytatódik. Mindazonáltal lépésről lépésre növekszik a Jézus-mozgalom elhatárolódása származási vallásától, és így a helyszín tágulására, ill. eltolódására kerül sor: a templom mint tartózkodási hely mellett megjelennek a házak is, tehát a magánterületek is, ahol hirdetik az evangéliumot. [...]

* * *

Fontos látni, milyen helyzetben nyilvánítja ki Gamáiel a maga tanácsát: végső soron életről és halálról van szó. A főtanács tagjai szívesen irtanak ki gyökerestül Jézus ügyét, ezért radikális megoldást követelnek. Ilyen felhevült pillanatokban értelmes dolog időt hagyni, és ezáltal csökkenteni a nyomást. Az Istenbe vetett nagy bizalom jele az is, hogy Gamáiel végső soron Istenre hagyja a döntést. Érdemes föltenni a kérdést: Hogyan zajlottak volna le bizonyos konfliktusok az egyház történelmében, ha Gamáiel tanácsát követték volna? Nem nőtt volna-e az egyház hitelessége, ha például a középkorban nem üldözte volna olyan könyörtelenül az eretnekeket, vagy korunkban hallgatólagosan elfogadott volna egyes teológiai álláspontokat, mint amilyen mondjuk a felszabadítási teológia?

Gamáiel tanácsa arra a példabeszédre emlékeztet, amely csak Máté evangéliumában található meg (Mt 13,24-30); ebben Jézus elbeszéli, hogy egy ember búzát vet a földjébe, éjszaka az ellensége konkolyt hint közéje; a szolgák csak később, a termőre fordulásakor ismerik föl, hogy a búza közt konkoly is növekszik, s az utóbbit ki akarják tépni; a gazda azonban ellene veti, hogy a konkoly eltávolításával a búzát is gyökerestül kitéphetnék, ezért azt tanácsolja: „Hagyjátok mindkettőt növekedni az aratásig!”

Ezt az útmutatást könnyen lehet alkalmazni mai egyházi kihívásokra is. Például olykor „liturgikus vadhajtásról” beszélnek, ha egy plébános mondjuk maga fogalmazza meg a mise könyörgéseit, mivel szerinte a latinból fordított hivatalos szövegek nem tűnnek érthetőnek – vagy egy egyházközség „gyerekbarát” módon tart szentmisét, saját rítusokkal, énekekkel, esetleg táncal. „A liturgiának nem szabad kísérletezések terepévé válnia”, hangzik ilyenkor a hagyományokhoz ragaszkodó hívek szemrehányása. De ezt az érvet ugyanúgy ellenük lehetne fordítani. [...]

Ha komolyan vesszük Gamáiel tanácsát és Jézus példabeszédét, akkor az említett jelenségeknek nem kell vadhajtáshoz vezetniük, hanem a sokféleség kifejeződései lehetnek. A botanikához értő emberektől különben is meg lehet tanulni, hogy úgynevezett gazok tulajdonképpen nem léteznek. Nekünk katolikusoknak különben is a „törzskönyvünkbe” van beírva a sokféleség, hiszen a görög *kat-holon* kifejezés azt jelenti: „mindent átfogó”. Ez a szó örökség és feladat is egyben. Olykor késhegyig menő viták folynak arról, mi számít katolikusnak, és mi nem. A magam részéről szívesen venném, ha az ilyen vitákból kihagynák az érzelmi élességet. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha példaképpül vesszük Gamáiel a maga Istenbe vetett bizalmával, és ismételten gondosan megkérdezzük önmagunktól: A most folyó vita és a ragaszkodás a saját álláspontomhoz nem távolít-e el engem Istentől? Sőt nem harcolok-e Isten ellen általam, hogy tisztességtelen eszközökhöz vagy érvekhez nyúlok? Ki vagy mi ment meg engem? Tudok-e bízni abban, hogy Isten mindkettőt növeszti az aratásig?

Szent Benedek nem hiába ajánlja egy-egy rendi közösség apátjának a mértéktartó megkülönböztetést erényét (RB 64,19); számára ez minden erények anyja, amelyet érdemes megszívlelni. Ezért az apát se a szélsőségek, hanem a közép embere legyen, aki mértéktartóan hozza meg döntéseit; ez az ő lelki békéjét is szolgálja. Gamáiel példája egyfelől az ilyen figyelmességre és higgadtságra int, másfelől pedig arra bátorít, engedjünk meg bizonyos dolgokat anélkül, hogy áldozatává válnánk a rettegésnek: akkor összeomlik az egész világ. Olyan türelem ajánlatos, amely olyasmit is elvisel, ami nekem talán nem ízlik, mégis katolikus lehet. Az ilyen magatartás pozitívan termékenyítené az ökumenikus együttműködést is, és így megnyitna bizonyos ajtókat.

Az idézett jelenet vége arra utal, hogy a Jézus-mozgalom a templomból lassan a magánházak felé

terjeszkedik. Ez kezdete valami újnak, ami *a legfőbb* vallási központ mellett keletkezik, de nem *egy* házban, hanem a *házakban*. Ebből levonhatjuk a következtetést: egyrészt szükség van arra összpontosítani, ami alapvető és lényeges; ezt jelképezi a templom; másrészt éppúgy szükség van annak az egyéni élet- és lakóterekben való kibontakoztatására és kiterjesztésére, amit egyesítő erőként határoztak meg, és ezt jelképezik a házak. Beszélhetnénk az evangélium inkulturációjáról is, és arról, hogy Isten Lelke egyidejűleg működik egyesítően és sokféleképpen. De mit jelentene ez Ázsia, Latin-Amerika vagy Afrika számára? Rítusok milyen gazdagító sokfélesége fejlődhetne ki a házakba történő áthelyeződésből?

Ennek a sokféleségnek a kibírása olykor túlterhel minket. Ez emberileg teljesen érthető. Az egyéni sajátosságok igencsak az idegeinkre tudnak menni. Mindenesetre Gamálieel bízik abban, hogy a jó megmarad, növekszik és termést hoz, mivel végső soron Isten akarja. Ezt a bölcsességet kívánom az egyházunknak, amely világszerte oly sok különböző embert köt össze.

Kivonatos fordítás, készítette: g. g. a.

forrás: Johannes Eckert: Grenzenlos frei, Herder Verlag, 2024, 43-53.

VINCZE JÓZSEF

PRÉDIKÁCIÓK

A sziklára épített ház (Mt 7,24-29)

Pál apostolnak a szentleckében elhangzott szavai illenek a mai ünnephez, Szent István király ünnepéhez:

„Ne éljetez úgy, mint a pogányok... Megtanultátok, hogy Jézusban van az igazság... Vessétek le a régi embert... öltsetek magatokra az új embert” (Ef 4,17-24)!

Magyarország jelenlegi állapotáról sok riasztó dolgot el lehetne mondani, de ma arra törekszem, hogy azt emeljem ki, ami előremutató, amit követni kellene.

Sok reményteljes dolgot, eseményt tapasztalhatunk, ami alapján bizhatunk országunk jövőjében:

- Sokan elvallástalanodtak, ateizálódtak, elfordultak az egyháztól, az Istentől, de van egy kis mag, a „szent maradék”, azok, akik továbbviszik az evangéliumi igazságokat, akik semmiért nem mondanak le a jézusi örökségről.
- Az ifjúság hitbéli helyzete kétségbeesítő, de vannak, akik komolyan veszik a hitüket.

Bérmálás után szinte mindenki lemorzsolódik, de az idén mutatta meg egy budapesti plébánia, hogyan készülnek az egyházközség tagjai a bérmálásra. Igaz, hogy nem tinédzsereket bérmáltak, hanem egyetemistákat és felnőtt férfiakat, nőket. Több mint egy évig ismerkedtek a Bibliával, mindenkinek volt egy kísérője, aki imádkozott érte. Nem iskolai képzés volt, hanem kötetlen beszélgetés. A szabadidejük egy részét is együtt töltötték, és lelkigyakorlattal készültek a bérmálásra. Nem volt lemorzsolódás a bérmálás után. Mindenki folytatta hitének a gyakorlását.

- Biztató, hogy egyre kevesebben kívánják vissza a rosszlelkű múltat, a kommunista diktatúrát és gondolkodásmódot.
- Még biztatóbb, hogy a választások alkalmával a magyar nép nagy része józanul gondolkodik és választ.
- Emelkedik a lelkeségi mozgalmak száma, ahol sokan tanulják meg a jézusi igazságokat, és elköteleződnek a kereszténység életformája mellett.
- Imaközösségek alakulnak, ahol imádkoznak a szenvedélybetegekért, a magzatokért, a házasokért, a betegekért, az ifjúságért, hazánkért, egyházunkért. Mindszenty bíboros úr mondta, ha lesz egymillió imádkozó magyar, nem féltsem országunk jövőjét. Több mint egy millió magyar ember jelentkezett erre a felhívásra, és imádkozott a megadott szándékokra.
- Egyre többen jelentkeznek fiatalok és öregek arra, hogy a kórházakba elvigyék az örömhírt, látogassák a betegeket.
- Sokan karolják fel áldozatos lélekkel az öregeket, a betegeket, a magányosokat.
- Egyházi karitatív szervezetek gondoskodnak a menekültekről, a rászorulókról, a szegényekről.
- Egyre többen járnak búcsújáró helyekre, olvassák a napi evangéliumot, elmélkedéseket.

Biztatásul: az 1938-as budapesti Eucharisztikus kongresszus himnuszának (Győzelemről énekeljen) utolsó versszaka így hangzik:

„István király árva népe, te is hajtsd meg homlokod.
Borulj térdre, szórd elébe minded gondod, bánatod!
A kereszt volt ezer éven reménységed oszlopa:
Most is Krisztus jele légyen jobb jövődnek
záloga...” (Bangha Béla)

Erigy mögém, sátán! (Mt 16,21-27)

Természetes emberi tulajdonság, hogy szeretnénk magunkat, gyermekeinket, szeretteinket is megóvni a szenvedésektől, a tévelygéstől, a betegségtől, a boldogtalanságtól.

Példa: Egy tudós tanulmányozta és figyelte, hogyan bújik ki a lepke a bábból. Láta, hogy a kis állatok nagyon küzdenek, ezért az egyiknek segített. Ez a lepke elpusztult. Kiderült, hogy a bábból való kimászás erőfeszítése kell ahhoz, hogy a szárnyai megerősödjenek, különben nem tud repülni és elpusztul.

Kispap korunkban az előljáróink sok mindent tanítottak, sok mindentől óvtak. A tapasztalat azt mutatja, hogy nem megóvni, hanem felkészíteni kell mindenkit a megpróbáltatásokra.

Kispapként lettünk katonák két évig. Ott mindent elkövettek, hogy a hivatásunktól eltántorítsanak minket. Ez nem sikerült, inkább megerősödtünk hivatásunkban, hitünkben.

Hogyan lehet felkészíteni gyermekeinket az élet nehézségeire? Biztosan nem úgy, hogy megóvjuk őket mindentől, a munkától, az erőfeszítéstől, a kudarctól.

Példa: Egy apa az erkélyről figyelte, hogy gyermeke kunyhót épít magának. Egy nagy farönköt nem bírt felemelni. Az édesapja azt mondta neki: „Nem használod minden erődöt.” A kisfiú tovább erőlködött, és sírva mondta, hogy nem sikerül. Édesapja most is azt mondta: „Nem használod minden erődöt. Itt vagyok én is.” Lement, és ketten felemelték a rönköt.

Jézus is értékelte az érte való aggodalmat és együttérzést. Keresztútján hálásan fogadta Veronika gesztusát, hogy kendőt nyújtott neki, és szólt az őt sirató asszonyokhoz.

Jézus miért beszélt keményen Péterrel, amikor meg akarta őt óvni a szenvedéstől? Mert nem Isten szemszögéből nézte a dolgokat.

Isten nem a szenvedést akarja, hanem a kitartást, a hűséget, a megbízhatóságot.

Készülni kell a keresztthorozásra, a megpróbáltatásokra, a szenvedésre. Mégpedig azért, ha vállunkra kerül Krisztus keresztje, ne roskadjunk össze alatta.

Minden legyőzött kísértés, megszenvedett életállapot, helyesen megoldott konfliktus erősít, megtart a jézusi úton. Példa: A magyar kommunisták börtöneit megjárt paptársaim mondták el, hogy erősebb lélekkel jöttek ki, mint ahogy bementek a börtönbe.

A mai szentmise evangéliuma arra figyelmeztet bennünket, hogy Isten szemszögéből kell nézni a

dolgokat. Isten szempontjából ugyanis nem minden szerencsétlenség tragédia, és nem minden jólét üdvös.

A kereszt szemszögéből más az élet. Jézus ezért biztatta tanítványait, és minket is: vegyük fel minden nap a keresztünket, de ne zúgolódva, kényszerűségből, háborogva, hanem jó lélekkel és derűsen.

Jézus mondott még egy mondatot, amit a szívünkbe kell vésní: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de a lelke kárt szenved?” (Mt 16,26) Szülőfalum plébánosa minden prédikációjában elmondta ezt a mondatot. Meg is maradt a lelkemben mind a mai napig.

Jézus azt akarta tanítani a mai evangéliumban: ne arra törekedjünk, hogy elkerüljük életünk keresztjeit, hanem méltósággal, derűsen, és erős lélekkel hordozzuk.

Ha testvéred vétkezik ellened (Mt 18,15-20)

Emberi életünk döntő kérdése, hogyan tudjuk megoldani embertársainkkal a konfliktusainkat.

Különleges világban élünk. Van, akit zavar a harangszó, van, akit a kutyaugatás, van, akit a kakaskukorékolás. Ebből is támad rengeteg konfliktus. Ehhez jön még hozzá a haragtartás, a gyűlölet, a nézetkülönbség, a megbántottság, az érdeksérelem.

Az a tapasztalat, hogy gyorsan megbántódunk, elég egy szó, egy grimasz, egy megjegyzés. Példa: Az idén volt az 50 éves érettségi találkozóink. Egyik osztálytársunk azért nem jött el egyszer sem a találkozókra, mert azt állította, megbántottuk, ezért nem akar velünk találkozni.

Aki 50 évig hordozza magában a sértettséget, a megbántást, aki mindezeket nem tudja megbocsátani, mérgezi a lelkét és az életét. Szörnyű lehet az ilyen élet. Pedig a megoldás nagyon egyszerű lenne: le kellene tenni a terheinket a Mindenható elé, őszintén meg kellene beszélni a problémákat, gyakorolni kell a megbocsátást, és rendbe jönnének embertársi kapcsolataink.

A megbékélés mindig kettőn áll. De van, aki nem akar békülni. Ekkor lesz szerepe a kiengesztelődésnek. Ehhez nem kell két fél, hanem én eldöntöm, hogy nem akarok haragot tartani. Ekkor megtörténik a lélek felszabadulása, nem mérgezi többet a lelket a rossz embertársi kapcsolat. Igaz, hogy ez egyoldalú, de ez is megoldás.

Még a legnehezebb emberi konfliktusokat is meg lehet oldani keresztény szemlélettel. Példa: Budapesten egy háromgyermekes édesapa felajánlotta az utcában lakó férfinak, hogy ne égesse el a hulladékot, ő szívesen elszállítja, így nem füstöli be az egész utcát. A férfi indulatosan megjelent a család házában, és rövid szóváltás után késsel ágyékon szúrta a családapát, akit csak a gyorsan kiérkező mentők mentettek meg a biztos haláltól. Felépült, és a kórház feljelentése nyomán bíróságra került az ügy. A megszárt családapa a bíróság legnagyobb meglepetésére azt mondta: ő keresztény,

megbocsátott a támadójának, és nem akarja, hogy megbüntessék.

Ez a jézusi szelídség magas fokon való gyakorlása.

Sokan a bíróságtól várják, hogy igazságot szolgáltatassanak nekik, pedig az igazi igazságszolgáltatás a megbocsátás, az összebékülés.

Egy másik hívő fiatalember megszakította évtizedes baráti kapcsolatait, mert egyik barátja nem akart tanúskodni a bírósági perükben a saját rokona ellen. Arra hivatkozott, hogy meggyőződése szerint a keresztény ember nem a bíróságon keresi az igazságot és igazát. Ebben biztosan igaza volt.

Szóvá tenni másoknak valamit kockázatos. De ha nem tesszük szóvá a hibákat, akkor mi is vétkesek leszünk.

Megbeszélni kell a gondokat, és nem kibeszélni. A mondanivalónkat mindig tapintatosan közöljük, ne sértegetve, gyalázkodva, káromkodva, kiabálva.

A testvéri feddést csak az gyakorolja, aki maga is elviseli, aki Istenre figyelő ember. Így lesz esély arra, hogy megszívlelik a kritikát, a figyelmeztetést.

Akik mások üdvösségét akarják, szóvá tehetnek sok mindent, de mindig a szeretet nyelvén történjen.

Az engedetlen testvérek (Mt 21,28-32)

Akik gyermeket nevelnek, azoknak ismerős a mai evangéliumban szereplő testvérek története.

A dackorszakban azt tanulja meg először a gyermek, hogy nem. Majd tinédzser korban szemben állnak a szüleikkel.

Az is nagyon ismerős, hogy valaki megígér valamit, de nem teljesíti. Egy lelki író írta: „A szavahihetőség első mutatója a pontosság.” Ha azt mondom, hogy erre az időre ott leszek, akkor legyen így.

Jézus a mai példázatot a vallási vezetőknek, farizeusoknak és írástudóknak mondta, akik

- betartottak minden szabályt, vallási előírást,
- meg voltak róla győződve, hogy ők a hit őrzői, csak övék az üdvösség, hogy náluk van az igazság,
- azt tartották, hogy Isten csak őket hallgatja meg.

Mindezek következtében eluralkodott rajtuk a gőg, a nagyképűség, mások megvetése, és a mások feletti uralkodás. Kisajátították azt, ami az Isten feladata, az ítélkezést, az iránymutatást. Aki vezető pozícióba kerül, azt sokszor elragadja az uralkodás, az ítélkezés és mások lenézésének szelleme.

Vezetni, utat mutatni csak az tud igazán, akinek szakrális uralom van a kezében. Aki feladatát,

beosztását Istentől kapta, és az ő tanítása alapján gyakorolja a hivatalát.

A vezetők után Jézus a bűnösökről is beszél, akik ha beismerik a bűneiket, megbánják a ballépéseiket, meghallgatják az Isten nevében beszélőket, hallgatnak a bűnbánatra felszólító hangra, megváltoznak és megtérnek, akkor megfelelnek az isteni szándékoknak.

Jézus korában ez történt, a vallási vezetők elutasították Jézus tanítását, gáncsoskodtak, vitatkoztak, az egyszerű, bűnös emberek pedig hallgattak az evangélium örömeire.

Aki a bűn útját járja, és megtapasztalja az irgalmasságot, képes lesz a változásra, a megfordulásra, a megtérésre. Korunkban kevesen vannak, akik képesek bűnös útjaikról visszatérni az evangélium világos útjára.

Példa: Börtönlelkész paptársunk bevitt minket a Sopronkőhidai Fegyházba. A kísérő tiszt elmondta, hogy a rabok 80%-a a szabadulás után visszakerül az intézetbe. Paptársunk pedig arról számolt be, többen valószínűleg megtérnek megértve Jézus tanítását, és ők többet nem kerülnek vissza.

Akik a szenvedélybetegség gyógyításával foglalkoznak (egyházi intézményekben), azoknak az a tapasztalatuk, hogy 30-40% azok aránya, akik megszabadulnak a rabságukból. A világi intézményekben ez a százalék a nullához közelít.

Jézus azt is tanítja, Isten Országában nem azok állnak az első helyen, akik magukról azt gondolják. Isten nem a szép szövegek és látszatok alapján dönt, hanem a jámborságot nézi, hanem a tényleges lelki értékeket.

Jézus nem azt mondta, hogy a farizeusok és írástudók nem jutnak Isten Országába, hanem azt, hogy megelőzik őket még azok a bűnösök is, akiket lenéztek, bűnösöknek, törvénszegőknek tartottak.

A bűnösöknek nagyobb az esélyük a megtérésre, mint a magukat igaznak tartó gőgösöknek.

Aki azt mondja, hogy öneki nincs bűne, kérdezze meg a családtagjait, munkatársait, barátait, sorolni fogják neki a gyengeségeit.

Jézus szeretné, hogy ha igent mondtunk az ő tanítására, az ő útjára, akkor így élnénk egész életünkben. Soha ne legyünk farizeusok, képmutatók! Ne mások megszólásával törődjünk, hanem a saját életünkkel.

Szabad-e adót fizetni a császárnak? (Mt 22,15-21)

A mai evangéliumban megmutatkozik Jézus bölcsessége és szellemi kiválósága, amikor ellenfelei csapdába akarták csalni. A farizeusok csak kötözködni, gáncsoskodni, vádaskodni akartak.

Ma is nagyon sok ember kötözködik. Aki így cselekszik, megakadályozza a párbeszédet, a jó hangulatot, a jó kapcsolatot, rombolja a közösségi

szellemet. Vannak, akik csak azt figyelik, mibe tudnának belekötni.

Példa: Előző állomáshelyemen bibliaórát tartottam egyetemistáknak. Egyikük, mindenkibe belekötött, mindenkit cáfolni akart, egész végig kötözködött. Sok találkozót tönkretett ezzel. Évekkel később meglátogatott, és elmondta, mindennel egyetértett, csak azért kötözködött, hogy ne legyen minden olyan egyértelmű. Furcsa álláspont ez.

A farizeusok módszere az volt, hogy előbb megdicsérték Jézust. De a dicséretük nem ért semmit, mert kétszínű volt, nem őszinte. Eszükben sem volt Jézust magasztalni, lejáratásához készítették elő a beszélgetést.

Példa: A kommunista titkosszolgálat minden rólam írt jelentése után azt a feladatot adta az ügynököknek és maguknak: „Lejáratását, elszigetelését továbbra is folytatni.”

Jézus ellenfeleinek a kérdése nem vallási, hanem politikai volt. Ha Jézus azt mondta volna, szabad adót fizetni a császárnak, a nép elidegenedik tőle, mert nehezen viselték a római megszállást. Ha azt mondta volna, hogy nem szabad adót fizetni, azonnal feljelentik a császárnál.

Ellenfelei azt hitték, olyan kérdést tettek fel Jézusnak, amire nem lehet jól válaszolni.

De nem a farizeusok mentek Jézushoz, hanem a tanítványait küldték hozzá. Ez gyávaság, jellemtelenség volt, valószínű féltek a vereségtől. Jézus azonnal átlátott ellenfelei álnokságán. Nem is rejtette véka alá a véleményét: „Ti képmutatók!” – mondta nekik.

Jézus bölcsességét mutatja, hogy maguk ellen fordította a kötekedők fegyverét.

A zsidóknak tilos volt a császár képmását ábrázoló pénzt maguknál tartani. Mégis volt náluk. Jézus válasza a legnagyobb bölcsességre vall: „Adjátok vissza a császárnak, ami a császáré. Adjátok meg az Istennek, ami az Istené.”

Jézus a politikai kérdést azonnal visszafordította vallási, teológiai síkra. Az eredeti kérdésre nem válaszolt, de a tanításából tudjuk: minden az Istené, s ami marad, az a császáré.

Példa: A kommunista időkben pártfunkcionáriusok nekem is idézték, olvastam-e a Szentírásból: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré.” Mondtam nekik, én a folytatást is ismerem: „Istennek pedig adjátok meg, ami az Istené.” Azt is hozzátettem: minden az Istené, s ami marad, az a császáré. Ezután nem volt több kérdésük.

Jézus kikerült egy számára felállított csapdát. Ha egyenes és becsületes úton járunk, mi is kikerülhetjük a csapdákat. Csak legyen bennünk hit, bölcsesség, előrelátás és bátorság.

A főparancs (Mt 22,34-40)

Ellenfelei mindig vizsgáztatni akarták Jézust. Alattomos kérdéseket tettek fel neki. De Jézus bölcsőbb volt azoknál, akik kelepcebe akarták csalni.

A hívőknek sok csapdahelyzetet kell kivédeniük. A saját életemben is sok ilyen volt.

Példa: Tatán voltam segédlelkész, amikor 1985-ben a magyar püspöki kar az ún. felszabadulás 40. évfordulójára a „felszabadítást” dicsőítő körlevelet adott ki. Plébánosom bejött hozzám, és azt mondta, vigyázzak, mert a titkosszolgálat emberei azt is figyelik, hány szót hagyok ki belőle. Mondtam, figyelhetik, mert én mindet kihagyom. Ilyen gyalázatos írást szószékről nem olvasok fel. Plébánosom nagyon megijedt. A felnőtt bibliakör tagjai pedig azt tanácsolták, olvassam fel, de kommentáljam. Így is tettem. Háromszázan voltak a misén. Mielőtt felolvastam volna a körlevelet, mondtam, én egyetlen szavával sem értek egyet. Amikor befejeztem a felolvasást, néma csend lett, és minden szem rám szegeződött. Elmondtam, hogy a mi Urunk Jézus felszabadítóként érkezett, de nem igazott le bennünket, nem becstelenítette meg a leányainkat, asszonyainkat, nem alkalmazott erőszakot. Mise után többen jöttek be a sekrestyébe. Volt, aki kiabált velem, mit képzelek. Mások gratuláltak.

A Jézusnak feltett kérdés azért volt csapdahelyzet, mert a zsidóknak 248 buzdító, 365 tiltó vallási parancsuk volt, azaz 613. Az írástudó kérdése jó kérdés volt, csak a szándéka volt aljas. Sok parancsot nehéz a fejünkben tartani, 613-at pedig lehetetlen megtartani. Amikor valami túlszabályozott, nem éri el a célját.

Amikor gyermekeket nevelnek, tudják, csak tiltással nem lehet eredményt elérni.

Példa: Kirándulni vittem a kishittanosokat. Egy anyuka ragaszkodott hozzá, hogy velünk akar jönni. Egész úton csak tiltotta a gyereket valamitől: kiszakad a ruhád, piszkos leszel stb. Elhatároztam, hogy többé nem engedem, hogy a szülők kirándulni jöjjenek velünk.

A kamaszok, biztosan megteszik, amit tiltanak nekik.

Jézus, a 613 parancsból ki tudta emelni a legfontosabbat, az Isten- és emberszeretet parancsát. A nagy parancsok minden törvény lényegét magukba foglalják. Jézus az Isten-szeretet parancsát nem megtoldotta az emberszeretet parancsával, hanem megvilágította.

Példa: Egy anyának két gyermeke volt. A fiát szerette, a lányát kevésbé. A lány ezért szemtelenül, felháborítóan viselkedett az anyjával. Az anya egész életében perlekedett Istennel, pedig csak a leányát kellett volna jobban szeretnie. De kiderült, őt sem szerette az édesanyja. Az ilyen kapcsolatokat nagyon nehéz helyrehozni.

Minden cselekedetünknek az isteni szeretetből kell származnia. Nem magunktól tudjuk, hogyan kell szeretni embertársainkat. Példa: Egy lelki író írta: „Istennel kell kezdeni a napunkat, csak így szabad a

világba lépni.” Sokan kávéivással kezdik a napjukat, pedig az imádságra is szükség lenne.

Szalézi Szent Ferenc (1567-1622) mondta: „Minden órában kiválóan teljesíthetjük a kicsiny dolgokat, ha nagy szeretettel tesszük azokat. Aki egy pohár vizet ad a szomjazó vándornak, látszólag keveset tesz. De a szándék, a kedvesség, a szeretet átlényegíti a cselekedetét, és azt az egyszerű vizet az örök élet vizévé változtatja át.”

Jézus arra akart ma tanítani bennünket: aki szeretetlen testvére embertársainak, az nem lehet a mennyei Atya szerető gyermeke. Nem lehet szétválasztani az Isten- és emberszeretetet, mert az Isten-szeretet segít abban, hogy méltón tudjuk szeretni felebarátainkat. Az emberszeretet mutatja meg, mennyire szeretjük gondviselő mennyei Atyánkat.

* * *

Tanít a szél

A 2023. évi nyári táborunk második hetében kétszer volt felhőszakadás óriási széllel. A természet minden jelensége alkalmas arra, hogy tanuljunk tőle.

A szél a levegő mozgása. Valóban nem tudjuk, honnan jön és hová megy.

A levegő mozgására, a szélre nagy szükség van. Miért?

Kisöpri a rossz levegőt. Másképpen fuldokolnánk a szmogban, füstben, ködben. Mikor e sorokat írom, lágy szellő lengedez, és üdítő, kellemes hőmérsékletű fuvallata simogatja az arcomat.

Milyen nagy szerepe van a lakásban a szellőztetésnek! Felfrissíti az áporodott levegőt, oxigéndús levegőt juttat a zárt térbe. Tehát a szél kisöpri az elhasznált, szennyeződéssel teli levegőt.

A szél biztosítja, hogy eső legyen a Föld minden részén. A felhőket tereli, így az eső megöntözi, és csapadékot ad a szomjas földnek. Légmozgás nélkül nem keletkeznének felhők, nem lenne eső.

A szél felfrissíti a vizeket, óceánokat, tavakat. Előidézi a víz hullámzását, s így oxigénnel dúsítja fel a vizeket. Ezért nem válnak posványvá, állott vízzé, elősegíti a vízben élő állatok életét, szaporodását. Amikor a nagy erejű szelek felkorbácsolják a tengert, oxigént juttatnak a vízbe, ami szükséges az óceánoknak, tavaknak.

A szél energiát ad, és állít elő, az ember találékonysága folytán. A szélérőművek villamosenergiát termelnek, ami fontos az emberi életünkhöz. Régen szélmalomokat építettek, amelyek a szél energiájával és erejével őrölték meg a gabonát.

A szél szárítja fel a felázott és nedves talajt. Mekkora áldás egy nagy zápor után, ha a szél gyorsan megszikkasztja, felszárítja a talajt. A kimosott ruháink is gyorsan száradnak, ha fúj a szél a teregetés után.

A szél erősíti a fák gyökereit. Ezért igaz a mondás: a szél kihívására a fa a gyökereivel válaszol. Szülőfalumban egyedül vágtam ki egy hatalmas diófát. Idős nagyapám nézte az erőfeszítésemet. A diófának óriási gyökere volt az uralkodó széliránnyal szemben. Nagyapámtól kérdeztem, miért? Ő azt mondta: „Sokat tanultál, és mégsem tudod?” Elmagyarázta: ahonnan a fát erőhatás éri, arra nagy és erős gyökereket ereszt.

De a növényeknek is fontos a szél. Erősíti őket, acélosítja a termést.

Egy orosz népmese mondja el, hogy a parasztember panaszkodott a Jóistennek, hogy nem jó, ahogy az időjárást irányítja. Egyszer szárazság van, utána túl sok az eső. Ő tudná irányítani az időjárást. A Jóisten átadta az irányítást a parasztembernek, aki esőt küldött, amikor szükséges volt, utána napsütést. Szép lett a termés, de a kalászban gyenge lett a szem. Ezért újra panaszra ment a Jóistenhez, aki elmondta neki, adott ugyan esőt, napsütést, de a szélről elfeledkezett. Az tette volna acélossá a termést.

A vízi sportok szerelmeseinek sokat jelent a szél. A vitorláikba fogott szél segítségével suhannak a tavakon, tengereken. Már második éve vitorlázunk a Balatonon néhány órát paptársaimmal. Mindig nagy élmény, mert megtapasztaljuk, hogyan lehet hasznosítani a szél energiáját, hogyan tudja játszani könnyedséggel mozgatni Magyarország legnagyobb vitorlását, a Főnixet, amelynek csak a tőkesúlya hét tonna.

A régebbi korok tengeri hajószai így jutottak el az addig nem ismert földrészekre, a szél erejével oldották meg a tengeri hajózást.

A hátszél segíti a sportolókat. Futásban, kerékpározásban, evezésben jelentősen segíthet a hátszél. Egy alkalommal viharos erejű szélben kerékpároztam. Széllel szemben 6 km/óra sebességgel tudtam tekerni a kerékpárt a legnagyobb erőfeszítéssel. Hátszéllel 35 km/órás sebességet értem el, kevés energiával.

Mesterségesen is hoznak létre szelet. A szélcsatornáknál így tesztelik az autókat. A kovácsok fűjtatóval élesztik a tüzet.

Gyermekkoromban arra emlékezem, hogy a hatalmas szénakazlat úgy szárították, hogy hatalmas ventilátorokat raktak a kazlak elejére és végére. Ez nagyon jó megoldásnak bizonyult. Így a szabadban lévő kazlak szénája végig kitűnő minőségű volt. Ma is sokan használnak ventilátorokat, amelyek mozgatják a levegőt, és így érik el, hogy elviselhető legyen a hőség.

A szél segíti a fákat, hogy megszabaduljanak az őszi leveleiktől.

A Szentlélek egyik jelképe a szél. (A másik kettő a tűz és a galamb.)

A szél működéséről sokat tanulhatunk, mert a szél nemcsak jelenség, hanem tanító erő is. Tanuljunk minél többet a természet erőitől.

A szél nem nehezíti, hanem élhetőbbé teszi az életünket. Azt kell megtanulnunk ebből, hogy mi is élhetőbbé tegyük önmagunk és mások életét.

INCZÉDY PÉTER

UTOLSÓ TALÁLKOZÁSOM MAKOVECZ IMRÉVEL...

Halogatom már egy ideje, hogy feljegyezzem erre a naplólapra ezt a számomra mélyen megrázó történetet. Nem éreztem elég erkölcsi alapot, hogy kifecsegyem utolsó beszélgetésünket, hiszen annyira személyes bepillantás volt betegségébe és akkor ott strucc módjára inkább nem vettem tudomást róla. Korábban is többször felkerestem irodájában, vagy találkoztunk különböző rendezvényeken és ez bátorított fel, hogy már ismert betegsége idején is meglátogassam irodájában egy kis befőtt kóstolóval. Igen, látszott rajta a kór jellegzetes tünete, sápadtsága, egyre véznább karjain a tüszúrások nyomai, fehér ingét sem viselte, inkább úgy festett, mint mikor ráadták.

Beteg ember vagyok – mondta és ezt nehéz lett volna vigaszmondatokkal cáfolni. Íme egy kis visszaemlékezés Róla a világhálóról: „*Sovány volt. A karján infúziós csövek hagyta bevérzések árulkodó nyomai sejtették, hogy beteg. A nadrágját egy régimódi hőzentróger tartotta. Ivott, táncolt a feleségével. Úgy néztek ki, mint két fiatal, akik élvezik az életet. Úgy gondoltam, hogy ezek a művész emberek örök fiatalok maradnak a lelkiük miatt; ezt persze a feleségére, társára is értettem. Összeölelkezve táncoltak. Elgondolkoztam, milyen jó így élni az életet, még ha nehéz is, ha van vidámság, életszeretet, barátok, tervek, művek, amik elkészülnek, amik elégedettséggel töltenek el mindenki javára.*”

Elmondtam mi van az apró üvegekben. Akkor még nem is sejtettem, hogy hasonló kórságot hurcolok magamban én is, hiszen erre a találkozásra 2011 őszén került sor, magam pedig 2014 évben kerültem az onkológiára.

A kemoterápia mind mentálisan, mind biológiailag szétrombolja az embert – mondta – a harmadik kezelést már nem is engedtem elvégezni. Győzködtek az orvosok, hogy művész úr így, művész úr úgy nem lehet abbahagyni végül rájuk szoltam, hogy **hagyjanak engem úgy meghalni, ahogyan a Jóisten megteremtett.** Nem jutottam szóhoz. Az elhangzott igen ütős mondat ráadásul igazolta a látottakat, mit is mondhattam volna.

Belém fagyott a szó s megdermít a gondolat. Elszámolt és számvetett. Az asztalon a Szt. Mihály templom tervrajza hevert kiterítve, azon mindig igazított valamilyen apró részletet. Nyavalygós magyarázkodásoknak már nem volt hely a szobában. Becsöngette a titkárnyőjét és kért két kupicát egy kis pálinkával. Tálcán hozta a hölgy s kitöltötte a szilvapálinkát. Megvárta és koccintásra emelte pohárkáját. Koccintottunk és felhajtottuk az italt. Akkor nem is sejtettem, hogy ez valójában elkészítő búcsúpohár volt. Kicsit csuklott az erős pálinkától és mintegy rászólt magára; no, hagyd már abba és lenézett az ingére és a nadrágjára ahonnan a csuklás ingerek megrázták. Karácsonyig hadd érjenek még a diók – addigra alakul ki az igazi ízharmóniája ennek a befőttnek – mondtam búcsúzóul és elhagytam a Kecse utcai intézménnyé nemesedett épületet.

Nem várta meg a Karácsonyt. Novemberben végleg távozott. Máig sem tudtam feldolgozni érzéketlenségemet, elzárkózásomat az akkor ott körülvevő, levegőben vibráló valóságtól s hogy miért menekültem egy hamis ködbe. Miben bízhattam s miért kapaszkodtam a gyarló hétköznapok materializmusának rojtjaiba. Elmeséltem, hogy már nem tudok példát mutatni a falunak ahonnan a bodza, dió, kökény s hecsedli lekvárok származnak, mert gúny tárgya leszek az őslakosok szemében is, amikor négykézláb szedegetem a burgonyabogarakat a kertben – nézd már, a doktor bogarászik a krumpliföldjén ahelyett, hogy hozna nekünk valami jó mérget a bogarak ellen.

És a búcsúpohár ma is itt kísért, mint egy elvarratlan szál, amit nem tudtam besodorni életem szöttesébe, akárcsak Uherkovich Laci – egykori egyetemi szobatársam – utolsó nekem írott s félbehagyott levelét. De ezt majd máskor mesélem el.

KOVÁCS LÁSZLÓ

HÚSVÉTI MISE A REMÉNY ÜNNEPE

Szeretettel köszöntelek Benneteket Húsvét vigíliáján: Az Úr legyen veletek!

Újra együtt vagyunk, hogy megünnepeljük a Húsvétot, melyet magamban úgy fogalmaztam meg, hogy ez a nap „remény a reménytelenségben”. Számomra a Húsvét a remény ünnepe.

Ha ma bűnbánatot kell tartanunk, akkor elsősorban reményvesztéseinket kellene meg-bánnunk, mellyel az Isten Ország eljövételét hátráltattuk életünkben.

Bánjuk meg bűneinket!... Irgalmazzon nekünk...

Ének: *Kyrie...*

Imádkozzunk! Istenünk, aki magad vagy a Lét és minden létező forrása, akire bizalommal hagyatkozhatunk életünkben, add, hogy feltétlenül bízni tudjunk Benned az élet sötét óráiban is, mert Te élsz és szeretsz örökkön örökké.

Evangélium Jn 20, 1-9.

Mária Magdolna a hét első napján kora reggel, amikor még sötét volt, a sírhoz ment, és látta, hogy a kő el van mozdítva a sírbolttól. Elfutott tehát, elment Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és azt mondta nekik: „Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették!” Erre Péter és a másik tanítvány elindultak, és a sírhoz mentek. Ketten együtt futottak, de a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és elsőként ért a sírhoz. Lehajolt, és látta lerakva a golycsokat, de nem ment be. Azután odaért Simon Péter is, aki követte őt, és bement a sírboltba. Látta letéve a golycsokat és a kendőt, amely a fején volt, nem a golycsok mellé helyezve, hanem külön egy helyen, összehajtva. Akkor bement a másik tanítvány is, aki először érkezett a sírhoz; látta és hitt. Még nem értették ugyanis az Írást, hogy fel kell támadnia halottaiból.

Nagyszombat a kilátástalan sötétség órája, a reményvesztése, a kétségbeesése, melyre csak Húsvét hajnalán dereng fel a fény. A Jézus-csapat nagy próbatétele ez, de nekünk is vannak ilyen próbatételeink.

1. A Jézus-csapat

A nagypénteki tragédia után bekövetkezett a Jézus-tanítványok körében a teljes zűr-zavar, a fejetlenség. Ki-ki a maga veszteségét élte meg, és a maga fájdalomába szédült bele.

Az anya, Mária a szülői fájdalomba, amikor karjaiba fogta, mint egy csecsemőt, halott, csúfos halállal halt felnőtt gyermekét.

A minden bizonnyal szerelmes nő, Mária Magdolna szívbe maró érzülettel gyászolta a férfit és Mesterét, akit holtan is drága olajokkal, füvekkel akart betakarni. János, a szeretett tanítvány, akire a Felfeszített az anyját bízta, az istenített Mester temetésekor hitét veszítve nézhetett be a sírűregbe.

Péter, a lobogó lelkesedésű és Mesterét megtagadó utód, a Szikla, homokká omlott szét.

A többiek szétfutottak, hogy félelemmel telve később újra találkozzanak.

Kivéve Tamást, akinek mindenből elege volt, aki talán örült is, hogy vége a nagy reményekkel indult és csődbefutott nagy kalandnak, most már szabad, újra kezdheti a maga életét.

Júdás a messiási remények szertefoszlása és a maga gyalázatos árulása után az öngyilkosságban találta a megoldást.

Ezeknek az embereknek reménytelenségében húsvét hajnalán felcsillant a remény az üres sír láttán és hallatán. Jövőjüket és az Ország jövőjét tekintve majdnem mindegy, hogy az üres sírban a Mester isteni csodával támadt fel, vagy a természetes kómából ébredt fel, az életükben csoda történt.

A reménytelenségben remény ébredt: Semminek sincs vége, a projekt folytatódik, a tervet folytatni kell, megvalósítani az Isten álmát: építeni a földön a Szeretet Birodalmát!

A kis Jézus-csapat talpra állt, új hittel és reménnyel indult tovább. Mindegyikük elhullt a hatalom gyilkos markában, követőik az oroszánok fogai közt, vagy a kard suhintása nyomán, majd ezer más csapástól üzve bukdácsolt a történelem folyamán, de az Üzenet eljutott ide a 21. századba is, mert az álom elpusztíthatatlan!

2. A kis Bokor

A nagy világegés közepette (1945) kihajtott magyar földön egy kis bokor. Gyökerei a börtönből hoztak hajtást, ágakat. Ugyanazzal a céllal tört az ég felé minden ága, és minden virága. Továbbadni az Örömhírt, az Isten álmát. Egy diktatúrában világcsodája lett, és a nemzedékek úgy tűnt, hogy állják valahogy a próbát.

Am a börtön, az üldözés elmúltával, a „szabadság” érkezésével mintha hervadni kezdett volna a bokor. Az eszmék és eszmenélküliség piacán mintha elhalványult volna maga a Jézus eszme is. Mintha a jézusi álomból a nyers valóságra ébredt és révedt volna Mária, Mária Magdolna, János, Péter, Tamás, és leléptek a körből a maguk ágas-bogas fáját meg-keresve a Júdások is. Úgy tűnik sokszor, hogy összezavarodott minden, és saját halotti menetét járná a reményteli csapat.

A néhány nap múlva összeülő KVT (Közösség Vezetői Tanácskozás) az öregek önazonosságát vizsgálja, és az új nemzedékek jövőjét kutatja. A reménytelenségben a reményt. Az üres sírban a feltámadottat: az élni akarót, az elpusztíthatatlant!

Sokakat aggaszt a jövő. Lesz-e az új nemzedékekben új tűz, új erő, új elszántság? Keresztényeket gyilkolnak szerte a világon. Pedig nem is mindig a jézusiakat, és nem is mindig a jézusi eszmék miatt. De akik értik a Mestert és követni akarják őt, lesznek-e bátrak, elszántak, és átviszik-e a túlsó partra az álmat, Jézus álmát: a testvériség világát, az Isten Országát? Vagy abbahagyják reményvesztetten az ország-építő munkát?! Ez utóbbi csak a nagyszombat sötét gondolata, mely nem lehet igaz!

Húsvétra várunk! Húsvét vigíliáját, virrasztását üljük. Él-e még bennünk a remény szikrája, mely tüzes lángra tud lobbanni öregekben és fiatalokban egyaránt? Tudjuk, hogy nem a sírba kell menetelnünk, hanem még onnan is feltámadnunk! Hisz a jézusi eszme, a jézusi álom elpusztíthatatlan! A történelem a bizonyosság rá. Ez a mi húsvéti reményünk! Mely REMÉNY, minden kor reménytelenségében...

DEMECZKY JENŐ

A TÖRTÉNELMET A HIT MOZGATJA

Hitem az emberben

Nem hiszek a történelmi materializmus abszolút determinista fölfogásában. Az emberben hiszek. Azt gondolom, hogy az ember azzal, hogy szürkeállománya van, azzal, hogy képes tanulni, modellezni, képes eldönteni egy elképzelt magatartásról, hogy az mennyire jó vagy rossz számára, potenciálisan mindenre képes. Az ember lehetőségei korlátlanok.

Az emberi társadalmak is élő szervezetek, de nem olyan öntudatlan megvalósítói az evolúciónak, mint a biológiai szervezetek, tehát nem hiszek az objektív társadalmi törvények létezésében. Az emberi öntudat, az emberi szellem megjelenésével az öntudatlan evolúció végleg elvesztette irányító szerepét. A társadalom alakítható, mert értelemmel, akarattal, lelkiismerettel rendelkező emberek alkotják, akik képesek tervezni és végrehajtani. Csak eddig erre nem fordítottak gondot, illetve az emberi természetnek nem a lényeges vonásait vették alapul a tervezésben. A nagy hódítók és világbirodalom-teremtők kudarcainak ebben látom a legfőbb okát.

Nem szeretnék az eddigi társadalomtervezők hibájába esni, ezért mindenre figyelni akarok, amit az ember lényeges tulajdonságának látok. Nem áltatom magamat azzal, hogy egy csapásra meg tudom változtatni a természetünkkel ellentétes viselkedési, gondolkodási mintákat. Abban hiszek, hogy én, ha akarom, lehetek jobbá, élhetek a természetemhez közelebb eső életformát, és erre indíthatom azokat is, akikre személyesen tudok hatni. Értelmét csak annak látom, hogy a személyes kapcsolatok kereteit meg nem haladó teljes életformák lehetőségeit, feltételeit, ma lehetséges formáit kutassam. Mindezt azzal a nem titkolt céllal, hogy megálmodjam a jövő közösségét, amely lehet, hogy csak létszámában fog hasonlítani a neolitikum falvaihoz.

Az élet hite

Az indukciós módszer [következtetés egyes esetekből az általánosra] filozófiai megalapozása

Francis Bacon óta sikertelen vállalkozás. Nem is lehet szigorúan igazolni egy olyan módszert, amely a múlt ismereteiből akarja a jövőt megjósolni, hiszen az információelmélet szerint zárt rendszerben az információ mennyisége nem növekedhet. Ennek ellenére az indukciós módszert minden élőlény gyakorolja. Hiányos és csak találgatással kiegészíthető ismeretek alapján cselekedni - ez minden élőlény szükségszerű magatartása. Minden önmaga belső és külső környezetét szabályozó élőlény kénytelen hiányos és bizonytalan információit induktív módon kiegészítve úgy tenni, mintha az így nyert információ teljes és pontos volna, hiszen a számára lényeges paraméterek határértékeinek átlépése saját létét fenyegeti.

Minden cselekedet töredékes tudásból indul ki. A töredékes tudás bizonytalanságára vagy nem-cselekvéssel lehet válaszolni (ez a halál), vagy „hittel”. Itt a „hit” azt jelenti, hogy az történik, amiben reménykedünk, hogy a dolgok a valóságban is úgy vannak, amint gondoljuk őket; hogy a belső induktív modell megfelel

a külső helyzetnek. Nyilvánvaló, hogy ilyen „hitet” csak szabályozással rendelkező élőlényeknél tapasztalhatunk, de ez jóval megelőzi a gondolkodás megjelenését. A biológiai evolúció lehetetlen volna, ha hiányozna az eljövendő állapot kialakítására irányuló cselekvések sikerébe vetett „hit”, amelynek az élő anyag minden sejtjében jelen kell lennie. A tapasztalat által sokszorosan megerősített „hit” egyre inkább ismeretté válik, megszűnik „hit” jellege. De nem szűnik meg az élőlények „hívó” hozzáállása. Az indukciós eljárás nem igazolható maradéktalanul, csak utólag és kísérletileg. De az esetek nagy részében sikeres, mert a világ szabályosan ismétlődő folyamatai, törvényszerűségei adják hozzá az alapot. Ezeket az indukciós „hit” a gyakorlatban föltárja, bár az is előfordulhat, hogy az indukció hamis következtetéshez, hibás belső modellhez vezet. Ilyenkor bekövetkezik az élőlények katasztrofális pusztulása.

Gondoljunk itt mellékesen arra, hogy amit a világban lévő fizikairossznak nevezünk, az a fenti „hitre” épülő evolúció velejárója. Vagy a szabályzó rendszerek adaptív tulajdonságainak mellékterméke, amely működésük alaptörvénye következtében ad lehetőséget a meghibásodásra és az elöregedésre, vagy „hitük” (modellalkotásuk) nem kellően megalapozott volta vezet a katasztrofális pusztuláshoz.

Az ember hite

Ami élő, az lenni akar, ha másként nem lehetséges, akkor erőszak árán, a másik élő elpusztítása árán is. Ezzel azt fejezi ki, hogy a saját magában megvalósuló létezését abszolút értéknek tartja. Az emberi lelkiismeret ebben az egyetemes magatartási mintában döntő változást hozott. Ennek okait kutatva a következőkre gondolhatunk.

Az ember sajátos beleérző képessége, empátiája az, ami arra készíti, hogy ne okozzon olyasmit másnak, amit magának nem kíván, sőt arra is indíthatja, hogy (látszólag) önzetlenül csökkenteni igyekezzék a másik ember szenvedéseit. Állatoknál nem ismerjük ezt a képességet. Hiánya valószínűleg az állatok tudatos modellalkotó képességének hiányára vezethető vissza: szóba sem jöhet, hogy egy másik állat helyébe képzeljék magukat. Az empátia képessége valószínűleg együtt jár az öntudattal.

Aki segít szenvedő embertársán, lehet, hogy empátiája miatt érzett saját lelki szenvedését akarja csökkenteni azzal, hogy megszünteti a másik szenvedését. Általános tapasztalat, hogy ha valakit föl tudunk vidítani, magunk is jobb kedvre derülünk. Az ember olyan lény, aki csak akkor lehet igazán boldog, ha tudatosan vállalt környezetében embertársait is boldognak látja.

Ha minden ember rendelkezik öntudattal, akkor nem válogathatók közöttük, hogy melyik értékesebb, melyikért érdemes föláldozni a másikat, vagy a többieket. Aki tud arról, hogy él, tud arról, hogy meghalhat, attól csak önkéntes áldozatot szabad elfogadni. Ám vannak emberek, akik kellő súlyú helyzetben ezt meg is teszik.

Milyen módon nyilvánul meg az önfeláldozásra is

képes ember esetében a lét mint abszolút érték? Az ember csak akkor él, ha hisz abban, hogy létezése fontos, értelmes; ha tudja azt, hogy célja van.

A nemzeti hit

A zsidó nép történetét mintaadó példának tekintve megállapíthatjuk, hogy a nemzeti küldetés eszméje az alábbi fontosabb elemeket tartalmazza:

- mi vagyunk Isten kiválasztott népe,
- Isten személyesen és közvetlenül irányítja a történelmet,
- a világ minden népe általunk kapja meg Isten ajándékait,
- rajtunk fordul a világ népeinek metafizikai üdvössége.

Ez a speciális nemzeti hit, amelyben minden egyes zsidó gyermekkorától kezdve nevelkedik, és amelyben a legtöbb zsidó valóban hisz, rendkívüli teljesítményekre sarkallta a zsidó népet.

Minden olyan történelmi kihívás, amely más népek esetében azok eltűnéséhez vezetett, a zsidóságot tovább erősítette. A békés időszakokban a szorgalom és a nemzeti összefogás révén a gazdasági és kulturális élet vezetőivé lettek a zsidók, akár saját országukban, akár szétszórtságban éltek. Más nemzetek ilyen helyzetben az erkölcsi romlás, az irigység és a széthúzás áldozataivá lesznek.

A zsidókban a nehéz gazdasági vagy politikai helyzet, az elnyomás, az üldözés, a fogság és a megszállás éppen azokat a szunnyadó képességeket hozta felszínre, amelyekkel a nemzeti egység és hit föladata nélkül az ilyen helyzeteket is túl lehet élni. Más nemzetek ilyenkor vagy nyomtalanul tűnnek el a süllyesztőben, vagy valami elébük vetett koncert örömmel segítenek saját fölszámolásukban a hódítóknak.

De ennek a történelmileg kivételesen hatékony nemzeti hitnek nem hallgathatók el súlyos hátrányai sem, amelyek miatt ma külön létezik a keresztény egyház. A kiválasztottságtudat és a történelmi küldetésstudat a küldetésnek megfelelő válasz, tehát a feladatvállalás mellett és helyett is olyan gőgöt hozott létre, hogy ez a mindenkor proféták, végül Jézus elvetését, kivégzését eredményezte.

Ebben a században egy másik történelmi hivatástudat kezdett kibontakozni. „Minden nép csak addig nép, amíg külön saját Istene van, és a többi Istent, valahány csak akad a világon, minden megalkuvás nélkül elveti; amíg hisz abban, hogy a saját Istenével győzni fog, és a többi Istent mind kiűzi a világból. Így hittek az idők kezdete óta, legalábbis a nagy népek mind, és az emberiség élen álltak. Ezzel a ténnyel nem lehet szembe szállni.” „Ha egy nagy nép nem hiszi, hogy csakis őbenne van az igazság (éppenséggel csakis őbenne, és éppenséggel kizárólagosan), ha nem hiszi, hogy csakis ő képes és hivatott mindenkit új életre kelteni és megmenteni az ő igazságával, akkor nyomban néprajzi anyaggá változik, és nem marad többé nagy nép” (Dosztojevszkij: Ördögök; Európa Kiadó, Bp. 1983,

305-306).

Nem véletlenül idéztem Dosztojevszkijt, hiszen a zsidó nép tragédiáját okozó mechanizmus már a „nagy barát” történelmében is fölismerhető. Marx megjósolta, hogy az emberiség jövőjét a munkásosztály fogja megalkotni a forradalom után. Az orosz nacionalizmus olyan lelkesen szívta magába ezt a világmegváltó felelősséget és küldetést, hogy még a munkásosztály hiányát is pótolni tudta vele. Az októberi forradalommal elindult a világ legújabb birodalma, amely világbirodalom akar lenni. A marxizmusra épülő történelmi hivatástudat hihetetlen teljesítményeket hozott ki ebből az elmaradott, feudális viszonyok között nyomorgó népből, és ma úgy látszik, bármit megtehetnek a világ bármely részén, senki nem mer szembe szállni velük.

De a gőg, az elbizakodottság és a tévedhetetlenség szemlélete már náluk is hat, és előkészíti az erkölcsi bukást, amely a történelmi bukás előjele. Az a vezető, aki ezt fölismerve váltani akar, amíg nem késő, a politikai rendszerek saját szabályai szerint vagy elbukik a múlt erősebb sodrában, vagy még tovább kénytelen erősíteni a tévedhetetlenség téveszméjét, hogy a nép javát kierőszakolja a nép öntudatra ébredése előtt.

A vallási hit

Nincs helyünk most arra, hogy a világ eddig ismert számtalan vallását tartalmi szempontból elemezzük. Inkább azt akarjuk most szemügyre venni, ami minden terjeszkedő vallásban közös. Mintaadó példaként a római katolikus kereszténységet vesszük. Nem arról van szó, hogy ne tartanánk fontosnak azokat a tartalmakat, amelyek a keresztény hit lényeges vonásait adják, de sokkal fontosabbnak látjuk azt a hozzáállást, amely ezeket a tartalmakat körülveszi.

Ez a módszertani fontosság a dogmatikai kérdések tárgyalásakor válik világossá, mert ha az egyház nem tudná megállapítani azt, hogy mit tud biztosan és tévedhetetlenül, akkor az egyének teológiai vélekedését sem tudná a kinyilatkoztatott igazsághoz mérni. Vagyis nem elég meggyőződni arról, hogy az egyetlen igaz Isten a mi Istenünk, hogy az egyetlen igaz kinyilatkoztatás a miénk, hogy a mi kizárólagos tulajdonunk Isten minden ajándéka, amelyekkel üdvözíteni akarja a népeket, hanem azt is szilárdan kell vallanunk, hogy mi magunk, saját személyünkben olyan isteni irányítást és garanciát jelentünk, amelyet ingyenes ajándékaként kizárólag nekünk - önmagunkban érdemteleneknek - adott az Úr.

Egy történész vizsgálja a vallást c. könyvében A. J. Toynbee azt állítja, hogy a magasabb rendű vallások mindegyike hasonlóan kizárólagos igényt támaszt arra az egyedülálló világ- és üdvtörténeti szerepre, amelyet a római katolikus egyházon belül jól ismerünk. Ennek a sajátosan római katolikus öntudatnak a forrása valószínűleg a zsidóktól átvett kiválasztottság-eszme volt az alapja, amely a Jézus = Messiás = Isten Fia azonosítással még további lendületet kapott. A közeli végítélet várása is hajtotta például Pál apostolt, hogy mielőbb végigjárja és az igaz hitre térítse az akkor

ismert világot. Ez a keresztény célra törés és célnak átadottság nem magyarázható meg a zsidóktól átvett lineáris történelemszemlélet nélkül. Aki meggyőződött arról, hogy Isten terveit hajtja végre, az képes arra az áldozatvállalásra, amellyel az első nemzedékek megélték keresztény hitüket.

Később a zsidók lineáris történelemszemlélete találkozott a görögök fogalmi és instrumentális gondolkodásával. A kettő kombinációja az egész keresztény világ egyedülálló fejlődéséhez vezetett, és világhatalmat eredményezett. Ezzel együtt - ugyanúgy, mint a zsidó nemzeti hit esetében is - a kiválasztottság tudata gögőt és tévedhetetlenség hitet fejlesztett ki, amelynek káros hatásai az egyházon belül: a lényeges tartalmak elvesztegetése, a paternalizmus, a vezetők és vezetettek elszigetelődése egymástól, az alul lévők érdektelenné válása.

BAJNOK KRISTÓF

BOKOR-ÉRTÉKEK ÉS A 3. GENERÁCIÓ

Bevezetés

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a leírtak csak az általunk belátható Bokorra vonatkoznak, ami nagyjából lefedi azokat a 3. generációs közösségeket, akik a KVT-n képviseltetni szokták magukat. Különösen szeretném kiemelni, hogy nem ismerjük a valamikori „13-as ágat”, azaz Vincze Józsi népét, mert - néhány információmorzsa alapján - úgy gondolom, náluk sok lent következő állításnak éppen a fordítottja igaz. Rendkívül tanulságos volna megismerni az ő tapasztalataikat is.

Köszönetnyilvánítás

Ez az írás egy, a témára ad-hoc összehozott kis csoport gondolataira épít, amelynek tagjai: Kecskés-Vincze Eszter, Benyhe Berci és Tanos Andris. A szöveg sokat köszönhet a HKV közösségben elhangzottaknak is.

Generációk

Mostanában nagyon divatos kutatni a generációk (pontosabban: bizonyos demográfiai kohorszok) jellegzetességeit, mert egyes viselkedésformákra kézenfekvő magyarázatot jelenthet az, hogy ezeket a kortárs társadalmi nyomás okozza. Természetesen ezek sohasem működnek vegytiszta módon, hiszen egyrészt a generációk között soha sincs egyértelmű határ, másrészt nem csak a kortárs környezet hat az egyénre (hanem például a szülők személyisége is, sok egyéb mellett), harmadrészt az egyének közvetlen környezete és az őket érintő események is nagyon különbözőek

lehetnek. Mégis érdekes megvilágítást ad a Bokor történetéhez az, amit a társadalmi generációkról tudhatunk.

Társadalmi generációk

II. világháborús („G.I.”) generáció

Az ide soroltak jellemzően a 20. század legelején születtek, gyerekek voltak az I. világháború és a gazdasági világválság idején, és fiatal felnőttként - azaz aktív koruk közepén - élték meg a II. világháború pusztítását és az azt követő éveket.

Csendes generáció

Kb. 1925-1950 között születtek. Ők gyerekként élték meg a II. világháborút, és elsősorban az azt követő társadalmi átalakulások idején váltak felnőtté. Sok elsődiplomás van közöttük.

Baby boom generáció

A II. világháború után jelentős születésszám-emelkedés volt, ennek a generációnak a tagjai 1945 és a késői 60-as évek között születtek. Ez a generáció hajtotta végre a szexuális forradalmat; a hagyományos értékek megkérdőjelezése, a nők szerepének jelentős átalakulása, a vallásosság háttérbe szorulása, szexualitással kapcsolatos tabudöntések és a válások számának hirtelen növekedése jellemző erre a korra.

X generáció

Nagyjából a 60-as évek közepe és a 70-es évek vége, 80-as évek legelején születettek tartoznak ide. Hívják őket „kulcsos generációnak” is, mert felnőtt központú társadalomban voltak gyerekek. A szexuális forradalom gyerekként érte őket, sokan felbomló családban nőttek fel. Talán ennek is köszönhető körükben a házasságkötések számának csökkenése, ill. egyre későbbre tolódása. Fiatal kamaszokként ernyedtek, cinikusnak tartották őket („MTV generáció”), de felnőttként / középkorúként aktívvá, vállalkozó kedvűvé, kitartóvá váltak. Jelenleg a munkaerőpiac „derékhadát” ők adják.

Y („ezredfordulós”) generáció

A korai 80-as évek és 2000 között születtek. A gyermekvállalási idő kitolódása miatt inkább a „baby boom”, ill. a korai X generáció gyermekei. Az internet mindennapivá válását még egész fiatalon tapasztalták meg, aktív használói a különböző internetes szociális hálózatoknak és alkalmazásoknak. Sok feszültséget okoz, hogy látszólag „nem akarnak a saját lábukra állni”, azaz elköltözni, családot alapítani, elköteleződni olyan szinten, ahogyan a korábbi generációk ezt elvárnák. Sok fiatal felnőtt lakik a szüleivel. Jellemző,

hogy nem akarnak beleállni abba a taposómalomba, amit a normál munkahelyek elvárnak, de még nagyon kevés a konstruktív alternatíva. Azonnali visszajelzést és eredményeket várnak el, nem jellemző a hosszú távú gondolkodás.

Z generáció

Róluk még keveset tudunk, mivel általában a 2000 után születetteket sorolják ide. Lényeges, hogy amíg az X és Y generációk hozzászóltak a digitalizációhoz, a Z generáció már az internetkorba született, és jellemzően hamarabb tanulták meg magabiztosan kezelni a mobiltelefont és egyéb kutyüket, mint ahogyan megtanultak írni-olvasni.

Bokor generációk

Gyurka bácsi meghatározásai nagyjából 30 éves korszakok szerint különítik el a generációkat, eszerint 1910-1940 között született az 1. generáció, 1940-1970 között a második, 1970-2000 között a harmadik, 2000 után a negyedik.

Az első és második generáció között a kapcsolatot elsősorban a paradox módon éppen „genetikai”-nak hívott mester-tanítvány, ill. közösségvezető - közösségi tag kapcsolat alkotta, valódi családi átadás kevésbé volt jellemző. Az első és második generációkban jellemző volt még a nem Bokor-tag barátok közösségbe hívása.

Ezzel szemben a harmadik generációhoz tartozók - kevés kivételtől eltekintve - alapvetően két úton kerülhettek közösségbe: vagy vérségi úton (a szülők is Bokor-tagok voltak) vagy párkapcsolat útján. Sok nehézség következik ebből.

Szubszjektivitás

A családi kapcsolat nagyon szubszjektívvé teszi az elődök életművének értékelését. Ha elég közlőről nézzük, a legszebb arcon is vannak bőrhibák; egy-egy egyéni gyengeség, a családban kialakuló hiányok, esetleges sérülések miatt az utódok könnyen az igazságosnál is jóval kritikusabbak lehetnek. Egyáltalán nem természetes, hogy „leszármazási alapon” továbbadható a Bokorhoz tartozás. Ha ez mégis sikerül, inkább különleges eredménynek kellene tekinteni.

Létszámhatáron működés

A legtöbb harmadik generációs közösség gyerek- vagy ifjúsági csoportként indult, 8-12 fővel. Ehhez csatlakoztak később - jó esetben - a párok, így igen gyakori az, hogy 14-16 fős csoportként fessegetik az értelmes közösségi beszélgetés korlátait. Működő közösségek kettéosztása nagyon nagy fájdalommal jár, ezért inkább marad a küszködés. Ez két súlyos

következménnyel jár. Egyrészt nehezíti az igazán bensőséges és tartalmas közösségi élmény kialakulását, hiszen nagyon korlátos az egy főre jutó idő egy találkozáson, így veszély az, hogy a hozzászólások felületesek maradnak, annak ellenére, hogy ennyi emberből majdnem mindig akad hiányzó. Másrészt pedig lehetetlenné teszi az új behálózni kívánt barátok működő közösségbe hívását, és így a Bokor alig terjeszkedik kifelé. Kézenfekvő - Gyurka bácsis - megoldása lenne ez utóbbinak, hogy a barátkozni vágyó indítson új csoportot, de ez a gyakorlatban nemigen valósul meg. Vagy azért, mert már amúgy is vezet közösséget és nem tudja elkötelezni magát új csoport vezetésére, vagy azért, mert az 1-2 emberrel való barátkozást nem tartjuk közösségi találkozásnak.

Közösséget keresők

Sokan vannak olyanok, akik szüleiken keresztül kapcsolatban állnak a Bokorral, de gyerekként nem hívták őket csoportba (vagy az hamar felbomlott), és felnőve sem találtak közösségre, annak ellenére, hogy ezt nagyon szerették volna. Részükről tehát nemhogy a szülői örökség és értékek megtagadásáról nincs szó, hanem épp ellenkezőleg, szeretnék átélni szüleik közösségélményét - de nincs rá módjuk.

A harmadik generációsok közül, ha valaki nem gyerekközösségben vagy közösségbe járókkal szoros kapcsolatban nőtt fel, leginkább csak párkapcsolat útján kerülhet csoportba. Nagyon megalázó és visszás ez a helyzet, és óriási veszteség a Bokornak. Mert ha a fiatal kívülről talál párt magának, majdhogynem kizárt, hogy később együtt közösséget találjanak, és hamarosan az igény is elhal. Sürgősen kezdeni kellene valamit a közösséget keresők megtartásával, ám nincsenek könnyű megoldások. A jelenlegi közösségvezetők tovább nem terhelhetők, és egész más kihívás tábor szervezni néhány bokros gyereknek, mint 3-5 - egymásnak idegen - fiatal felnőttet összehozni. Nagyon hiányzik ehhez a feladathoz az a 35-45 év közötti korosztály, akiknek már nem kötik le minden energiájukat a kisgyerekeik (vagy a munkájuk!), de kellően tapasztaltak ahhoz, hogy 20-30 évesek számára közösségvezetők legyenek.

Azok, akiknek a közösségigényük mellett viszonylag szoros Bokron belüli baráti kapcsolatai voltak, jellemzően úgy hidalták át ezt a problémát, hogy közösségvezető nélkül önszerveződtek. Jó néhány ilyen közösség alakult az elmúlt években.

A 3. nemzedék értékei

A hagyományos Bokor-eszményeket (adás, szolgálat, szelidség, valamint a kisközösségi forma) a 3. generáció

megörökölte, nem utasította el, de nem is gondolta újra. Az adás és a szolgálat a közösségek életében jelen van, de inkább akciószerűen kerülnek csak előtérbe. Az aktív keresőkből álló közösségeknél általában létezik közösségi kassza, amellyel leggyakrabban egy-egy konkrét ügyet támogatnak meg, és csak nagyon ritkán áramoltatják a Bokor szervezetein keresztül. Az adás mértékét és kedvezményezettjeit - a Bokor többi részéhez hasonlóan - itt sem lehet felmérni, ebben mindenki szemérmes, úgy látszik.

A fizikai erőszak, ill. erőszakmentesség kérdése csak a legkritikább esetben jelenik meg a közösségi tagok életében, és a sorkatonaság sem kényszerít ki elvi választ, emiatt erről általában nem esik szó. Annál nagyobb a jelentősége a nem-fizikai erőszakmentességnek, amelyek elsősorban kommunikációs, gyermeknevelési és pszichológiai témák formájában kerülnek elő.

Az értékekkel kapcsolatban jellemző az a hozzáállás, hogy igyekezni kell mindenkinek minden értékét elfogadni. Ez azzal is jár, hogy a saját értékeinket nem tartjuk abszolútnak, és elfogadjuk, hogy nincsenek egyértelmű célok és általánosan igaz válaszok, mert a részletekben nem értünk egyet. Érdemes ezt összevetni a korábbi nemzedékek „küldetésünk van: megvalósítjuk Isten Országát a Földön!” hozzáállásával.

Vallásosság

A 3. generáció tagjai nagyon különböző módon vallásosak. Vannak, akik számára a Katolikus Egyházhoz tartozás alapvető fontosságú, és vannak olyanok is, akik kifejezetten elutasítják ezt. Esetenként egy közösségen belül is előfordulnak ilyen különbségek.

Hasonló módon különbözik az egyes emberek Istenbe vetett hite vagy Istenre hivatkozása.

A Bokor nagy gondolkodói sok hagyományos keresztény alapvetést kérdőjeleztek meg: a páli megváltást, a dogmákat, a csodákat, misztikus szertartásokat, a kérő imák hatását vagy akár a feltámadást. Ennek (is) köszönhetően meglehetősen kevés a közösségi transzcendens élmény, és a közösségi ima - ahol van - sok közösségben inkább a gondolatok kifejtésére való.

Ezzel szemben több olyan 3. generációs közösség van, akik elutasítják a vallásos értékek fenti megkérdőjelezését vagy relativizálását, azonban ők rohamosan távolodnak el a Bokortól, vagy egyenesen meg is tagadják azt.

Azt gondolom, hogy a „vallásosság, hit, ima, Isten” kérdéskör az egyik legveszélyesebben megosztó jellegű

téma a Bokorban, mert ezekben nem vagyunk rugalmasak. De a tiszta beszéd és a tiszta gondolatok hiánya a lassú erodálódáshoz vezet.

Családi értékek

A stabil párkapcsolat (házasság) érték, a gyerek érték; ezeket a harmadik generációból sem kérdőjelezi meg senki. Ez a közösségi találkozók témájából is kikövetkeztethető.

Ezzel szemben a házasság előtti önmegtartóztatás, ill. a nagycsaládeszmény kérdése körül teljes a csend, de érzésre a 3. generáció tagjai liberálisabbak e tekintetben, mint az előzőek voltak. Ez összefügghet a vallásosság csökkenésével is.

Azoknál a közösségeknél, ahol ez az életkor alapján aktuális, hangsúlyosan jelen van a gyerekek összebarátkoztatásának igénye, hogy ők is közösségben - és lehetőleg a Bokorban - nőjenek fel. Emögött az igény mögött elsősorban szülői érzések húzódnak meg (azaz a szülők ezt gondolják legjobbnak a gyerekek számára), nem a világ vagy a Bokor mozgalom iránt érzett felelősség.

Miről szólnak a közösségek?

Erről sincsenek pontos adatok, mert sajnos a közösségek témáival kapcsolatos Bokor felmérés a 3. generációban (is) szinte teljesen választalan maradt.

Személyes benyomások alapján leginkább ezek a témák uralják a közösségi találkozókat:

- pszichológia, önismeret, kommunikáció, gyermeknevelés
- moralitás, evangélium
- konkrét programok tervezése
- „Kivel mi van?”, avagy nózítórlés

Nem klasszikus közösségi formák

Valószínűleg nem csak a 3. generációra jellemző, hogy részt vesznek egy csomó olyan másokkal végzett tevékenységben, amelyek nem kisközösségek, de mégis embereket hoznak össze, és rendszeres találkozási alkalmakat jelentenek. Bármi lehet ilyen: kórus, karitász, beszélgető kör, filmklub, focicsapat, kosár, zenekar, hittancsoport, stb. Azt gondolom, hogy ezeket a programokat az eddigieknél sokkal jobban meg kellene becsülni, mert ezeken keresztül tudunk talán legjobban hatni a világra, mivel a kisközösségek zártak.

Nem Bokor-specifikum

Elmúltak már azok az idők, amikor a Bokor kvázi-egyedül volt keresztény kisközösségi mozgalom. A kisközösségi forma mára bevett dolognak számít sokfelé, a katolikus egyházon belül is. Annak idején a

Bokor valószínűleg megelőzte a korát, de mára a kor utolért bennünket. Ami nem baj, sőt, eredmény!

Írásbeliség

A harmadik generációnak gyakorlatilag nincsen Bokor-irodalma, alig születnek írások. Miért nem? Túl sok a demotiváló tényező.

A hetvenes-nyolcvanas években a szamizdat-irodalom volt az egyetlen, ahol bizonyos információkhoz hozzá lehetett férni, így ennek nagyon komoly ismerettágitó szerepe volt. Ezzel szemben ma néhány kattintással a korábbiaknál jóval több és pontosabb vagy korszerűbb információ szerezhető be. Nagyon kevés az a téma, ahol a szellemi kincseink - meglehetősen nagy koncentrációt és energiát igénylő - leírása elegendően nagy hozzáadott értéket jelent ahhoz, hogy érdemesnek tartunk belevágni.

„Mindent megírtak már... most hordjunk a tengerbe vizet?” - a 3. nemzedék kiskanállal kapta gyerekkorától kezdve a Bokor tartalmakat, emiatt ezeket újból megfogalmazni és kifejteni egyáltalán nem tűnik fontos feladatnak, különös tekintettel arra, hogy nincs kifelé történő evangelizáció, így az újrafogalmazásra sincs igény.

„A szív bőségéből szól a száj” - de nincsenek olyan világmegváltó gondolatok, amelyeket rögzítésre érdemesnek tartunk. Pedig a közösségi találkozókon igenis sokat tanulunk egymástól, új szempontok és összefüggések tárulnak fel, de ezeknek a gondolatoknak az írásbeli megosztása elmarad, mert sajnáljuk rá az energiát. Pontosabban nem akarjuk ezt az energiát elvenni mástól: a tanulástól, a gyerekektől, az egyéb feladatoktól.

Zárszó helyett ide kívánczik egy személyes jellegű meglátás: nagyon sok munka volt ebben az írásban, és ha beváltja a reményeket, akkor a következő hetekben-hónapokban sok fejtörést vagy beszélgetést fog nektek okozni. De realisan látva, ennek a szövegnek tíz év múlva már nem lesz semmi relevanciája, legfeljebb kortörténeti dokumentumként lehet majd olvasni. Ahhoz, hogy a 3. nemzedék nyomot hagyjon a világban, szükség volna új, eredeti gondolatokra, amelyeket le is írunk, és amelyek általánosabbak, időtállóbbak és nem saját magunkkal foglalkoznak.

Kérdések

Minden igyekezet ellenére a fenti helyzetértékelés biztosan nem teljes körű, és az is lehet, hogy a tapasztalataiddal nem vág egybe. Mivel tudnád kiegészíteni vagy pontosítani?

- Akarunk-e időt és energiát szánni a közösségek pontos felmérésére?
- életkor
- a közösség Bokorhoz tartozásának „erőssége” (önbevallás)
- közösség fókusza, témák, tananyagok
- közösséget vezető, ill. közösséget nem vezető csoporttagok aránya
- stb.

Honnan gyűjtünk tanítványokat, mire szeretnénk koncentrálni a következő 10 évben? A gyerekeink Bokor közösségbe hozására, ill. megtartására, vagy külsősök bevonására? Kik lennének alkalmasak fiatal felnőttekből közösséget gyűjteni?

Megerősítené-e az Istenhez igazodásunkat, ha többet beszélünk a vallásosságunkról, vagy épp ellenkezőleg szétszakítana bennünket? Vagy épp ellenkezőleg: szétszakítana bennünket és testvéreket veszítenénk?

ÁTS ANDRÁS

EGYENSÚLY...

Az egyensúlyról elsőre ezek jutnak eszembe: keljfeljancsi, bűgöcsiga, háromlábú szék, természeti törvények, harmónia, törekenység...

Az ember talán jobban is törekszik a biztonságra, mint az egyensúlyra. Hajlamosak vagyunk vélt biztonságérzetünk növelése érdekében túlzásokba esni. Túl sokat enni, túl sokat inni, túl sokat ruházkodni, túl sokat sportolni, túl sokat fogyókúrázni, túl sokat aggódni az egészségünkért. Az egyensúly keresése legfeljebb másod-harmadrendű dolog a legtöbb ember életében. Amolyan majd csak sikerül - nem túl lényeges - törekvés. A mi emberi világunk elsősorban kettőségekből, ellentétpárokból áll (hideg-meleg, édes-keserű, kedves-gonosz, lágy-kemény, gazdag-szegény). Ezeknek az ellentétpároknak a harmonikus arányát tekintjük elsősorban egyensúlynak.

A természetet megfigyelve is azt tapasztaljuk, hogy minden általunk vizsgált jelenség egy végső egyensúlyra törekszik, valamiféle nyugalmi állapotra. A jelenség végső helyzete, az általános tömegvonzás eredményeképp, egy nyugalmi állapotra törekvésként is leírható. A keljfeljancsi egy idő után feszesen áll, a bűgöcsiga abbahagyja a pörgést, a tárgyak a föld középpontja felé tartanak, a kövek elaprózódnak és törekednek a minél mélyebben fekvő pontok felé.

Aztán ott egy ember, aki elkezdett a természet törvényeit kihasználva, ilyen elképesztően törekeny kőszobrokat alkotni, kiegyensúlyozni. Szinte úgy érezzük, hogy ezekre nem is igazak a természeti törvények, hogy ilyen nincs, ez lehetetlennek tűnik. Michael Grab, a kövek egymáson egyensúlyozásának

nagymestere elmagyarázza, ő hogyan csinálja ezt: "Ha a fizikai oldalát nézzük, az egyensúlyozás egyik legalapvetőbb feltétele az, hogy találjunk a háromlábú állványokhoz (tripodokhoz) hasonló részt a köveken. Minden kővön vannak kisebb-nagyobb repedések, bemélyedések, amelyek ilyen háromlábú állványhoz hasonlóan segítenek abban, hogy a kövek megálljanak egyenesen vagy bármilyen egyéb lehetséges szögben egymáshoz képest. Ahogy az ember a tapintás által közelebb kerül a kövekhez, úgy lehet egyre jobban észre venni az egymáson elmozduló kövek közti legkisebb illeszkedési lehetőségeket is. A kényesebb egyensúlyi pontokban ilyenkor a milliméternél is kisebb illeszkedési pontokról beszélünk. Néhány egyensúlyi pont szinte a súlytalanság érzetét kelti, mert úgy tűnik, mintha a kövek csak alig érintkeznének. A háromlábú állványok (tripodok) megtalálásán alapuló fizikai vetületen túl létezik egy fontos nem fizikai rész is, amit azonban nehezebb szavakba önteni. Lényegében a meditációról van szó - illetve hívhatjuk ezt a bennünk lévő csend vagy origó megtalálásának is. Néha az egyensúlyozás eléggé meg tudja terhelni az elménket és a türelmünket. Ilyenkor pont az a kihívás benne, hogy felülemelkedjünk a bennünk feltörő kétségeken. Ez egy élvezetes módja a relaxálásnak, a stressz elengedésének, a játéknak, az alkotásnak, a tanulásnak, miközben a saját határaitam feszegetem és furdózom a végtelen lehetőségekben..."

Az alkotó eredetileg fotóművész, aki elkezdett ezzel játszani. Van Magyarországon is követője, az óbudai Kánya Tamás a Római-parti kőszobraitól esetleg halottatok is már. „Land-art”-nak, tájművészetnek nevezik ezt a művészeti irányzatot.

De térjünk is vissza az alapkérdésünkhöz. Miért van mégis az emberben egy igény arra, hogy ilyen törekeny, sérülékeny dolgokat alkosson, hogy ilyen módon legyőzve a gravitációt az ég felé törekedjen, egyensúlyt teremtsen. Vajon a művész miért utal az ilyen fizikai magyarázatokon túl a meditációra, a belső hangra? Miért kell felülemelkedni ehhez a hétköznapi rutinon? Nincs ebben valami Teremtőre mutató erő, amely vonz bennünket, hogy kitörjünk a hétköznapi malomkerékből és elkezdjük a Teremtő Istenre figyelve egyensúlyokat keresni? Mi ebben az Isten szerepe? Miért próbál minket kihívások elé állítani, kizökkenteni a biztosból, amit ismerünk, hogy magasabb szinten is keressünk?

Isten talán, mint egy láthatatlan mágnes, vonzerőt gyakorol ránk, és csak rajtunk fordul, hogy csetlünk-botlunk az önmagunk biztonságos kettősségeiben, vagy kinyitjuk a szívünket, lelkünket, szellemünket és nyitottakká válunk bevonzani az ő erejét. Ennek persze meg vannak a kockázata, hiszen, ha nem adunk rá választ és bent ragadunk a földi létezés biztonságos langymelegébe, akkor bár létezzünk, de vajon szebb lett-e világ ettől?

Egy korábbi dolgozatomban találtam egy jó meghatározást arra, hogy miért van értelme élni: „Az emberi élet értelme talán a kozmikus tudatba illesztve

határozható meg. Az emberi életnek akkor és csak akkor van valamiféle haszna, ha a világmindenségnek, mint egésznek a benső értéke nagyobbá válik azáltal, hogy az emberi cselekedetek és tapasztalatok megtörténtek, mint amekkora akkor volna, ha minden más tényező változatlansága mellett ezek a cselekedetek és tapasztalatok sohasem történtek volna meg."

Tehát ha választ adunk Isten vonzására, akkor bízhatunk abban, hogy a világmindenség belső értéke nagyobbá vált általunk. Viszont ez egy törekenységet magával hordozó állapot. Ezért újra, meg újra dolgozni kell. Az égre törő kavicsszobrainkat folyamatosan ápolnunk és újjáépítenünk kell. Nem használhatunk cementet, hogy állandósítsuk ezt az állapotot. A szél fúj, a folyó árad, és bármikor elfújhatja, elmoshatja bármelyik remekművünket is. A test-lélek- szellem egyensúlya kell ahhoz, hogy ezt újra, meg újra fel tudjuk vállalni, nap mint nap, neki tudjunk állni a megőrzésnek, az építésnek.

Isten nem rajong az ellentétek mintájára épülő kétpólusú világért, ő közösséget akar önmagával és velünk is, ő egyszerre akar bent és kívül lenni, elkülönülni, de ugyanakkor együttműködni, valamiféle hármasságra akar kerülni velünk is. Isten meg akar nyilvánulni, közölni akarja önmagát, a terveit velünk. Egyrésztől a gondolatokon, eszméken keresztül tanít és ismertet meg a világgal. Másrésztől az érzelmeinken keresztül, a lelkünket igénybe véve próbálja a szeretetünket, ragaszkodásunkat elérni, örömet, igazságot és szeretet adó tapasztalatainkon keresztül próbál közel kerülni hozzánk. Találékony abban is, hogy új és új próbálkozásokon keresztül is ugyanazt a képet villantja elé. A fizikai, biológiai törvényszerűségek, rendszerek azt mutatják, hogy minden összefügg mindennel, valami hatalmas rendet tapasztalunk, teljesen mindegy, hogy az atomfizika kicsiny kvantumrészcskéit vagy a világegyetem kölcsönhatásait, vagy egy kicsiny sejtünk működését vagy egy élőlény komplex működését vizsgáljuk. Azt tapasztaljuk, hogy mintha minden hasonlítana mindenre, az élettelen dolgok éppúgy, mint az élők, mintha organikus kölcsönhatásban élne minden, ami körülvesz. Mintha minden Isten képére lenne teremtvé, mintha Isten semmitől és senkitől sem különülne el. A tapasztalt világunk egység, az Istennel, az emberrel, az élő és élettelen dolgokkal. Ugyanakkor ez pontosan azt jelenti, hogy semmi sem állandó, ha mindenben Isten ott van, akkor Isten a változás maga, a nagy egyensúlyozó, az adott pillanatban odaigazítja önmagát a pillanat tapasztalt valóságához, azért alkalmazkodik, hogy be tudjuk őt fogadni újra és újra. Tehát bármilyen furcsán is hangzik, az időtlen, a végtelen Isten a teremtményein keresztül úgy mutatkozik meg, jelenik meg, mintha volna ideje, és eleje és vége, mintha a változás volna a léte és nem az állandóság. Istennek a teremtséssel az is célja volt, hogy belekerüljön a teremtett világ anyagi, időbeli, romlékony világába, hogy ez által eszközévé váljon a változásnak, a

fejlődésnek, az egyensúlynak. Az időtlenségben, a változatlan világában nem lehet semmit sem tenni, nincs elmozdulás, nincs se előre, sem visszafejlődés. Úgy szerette Isten a világot, hogy feláldozta benne önmagát, kockáztatta, hogy ezeket az isteni erőforrásokat, akár nemes, akár nemtelen célokra felhasználjuk. „Szeressétek ellenségeiteket, imádkozzatok üldözőitekért, hogy mennybéli Atyátok fiaivá lehessetek, mert ő napját rosszakra is, jókra is felhossa, esőt ad igazságosoknak is, hamisaknak is.” (Máté 5,44-45).

Isten annyira szeret minket, hogy szabaddá tesz bennünket, miféle egyensúlyra törekszünk. Statikus egyensúlyra, amihez elegendő a fizikai törvények ismerete és használata, vagy pedig dinamikus egyensúlyra, amihez szükség van hármasságokra, embertársainkra, kölcsönhatásokra, változásokra. Itt már nem beszélhetünk porszem létről, itt minden apró kavicsnak is döntő szerepe van, lehet, hogy ő tartja egyensúlyban a felette levő hatalmas kősziklát, ő adja a három lábat, amittől a másik is egyensúlyba kerül. Például a kavicsidas képen is, minden egyes kis kavics a legfontosabb, nélküle összeomlik az egész. Mindenki egyenlő felelősséget hordoz, ha bármelyik kavics lemond a feszülésről, összeomlik a híd, és mindenkit magával ragad az áradat.

Drága Teremtőm, köszönöm a tanításodat, hogy megmutattad nekünk, hogy össze kell kapaszkodnunk, türelmes kockázatvállalókká kell válnunk, hogy szebb legyen a világmindenség általunk, hogy egyensúlyunk bár törekeny, de mégis biztos lehet, ha minél több ponton tudunk hármasságra törekedni veled, és testvérbarátainkkal.

Ámen.

KIRÁLY IGNÁCZ

JÉZUSI ÉRTÉKEINK MEGJELENÍTÉSE A TÁRSADALOMBAN

Az ember a saját életterét éli meg legnagyobb kihívásnak, mert ez őt szólítja meg, őt állítja próbatétel elé. Mindenkinek a maga problémája a legnagyobb, a maga gondjának megoldása a legsürgetőbb. Minden megnyilvánulásunk közvetlenül, vagy közvetve bemutatja azt, akik vagyunk, amit gondolunk. Gyümölcseinkről ismerhető meg a Bokor. Önmagunk meghatározása meghatározza küldetésünket is. Minden egészséges lelkű ember igyekszik megosztani környezetével mindazt, ami az ő életében békeség és öröm forrása. „Szamár a végállomás!”, mondja a játék szövege. Ennek alapján nagy számár az, aki a rábízott, őt értelmes és emberhez méltó életre segítő elveit és megoldásait magába zárja. Nagy kincsek hordozója és

kiosztója az, aki megéli a népi mondás igazát: a megosztott öröm kétszeres öröm. Általában a mások felé fordulásunkat illetően is koncentrikus körökben élünk. Belsőbb köröinkre több jut, a külsőbbekre kevesebb. Tény azonban, hogy személyes emberi kapcsolatainkon fordul a magunk boldogsága is és a környezetünkre gyakorolt hatékonyságunk is. A kis Katekizmusban hogyan is tanultuk? Mi végre vagyunk a világon? Átfogalmazva az akkor tanultakat és magunkhoz közel állóvá téve, ezt válaszolhatjuk: Isten megismerésére és megismertetésére, megszeretésére és megszerettetésére. Ennek emberi megvalósítása úgy lehetséges, hogy komolyan vesszük küldetés tudatunkat és azt a feladatunkat, hogy másokat is küldetésre neveljünk.

Jelenlétünk a világban erre az alapra épül.

1./ Megismerés és megismertetés

Nem vagyunk, és nem vagyok tévedhetetlen igazságok birtokában. Maguk értékeit tévedhetetlennek és kizárólagosnak hirdető erők világában élünk. A Bokorban bátran vallhatjuk „minden csak egy megközelítés” (Illés zenekar). Nincs abszolút szöveg, mely mindig és mindenkire kötelező érvényű lehet. Filozófiák, hiszekegyek, mozgalmi teológiák olyan emberi megfogalmazások, melyeket az oda tartozni akarók elé, mint alapfeltételt állíthatnak az adott intézmények, mozgalmak. Mi azért tartozunk sokféle emberi kapcsolatot jelentő rendszerhez, hogy ahol vagyunk, ott velünk és általunk ott legyen a ránk bízott evangéliumi értékrend. A Bokor is felkínál alapszemléletet jelentő tételt: Amit szeretnél, hogy neked tegyenek, te is azt tedd másoknak. (vö.: Máté 7,12). Egyszer, egy közösség 12 tagja megfogalmazta a maga hiszekegyét (Credo). Mindannyian másként fogalmaztuk meg ugyanazt: Jézus Istenének szeretetrendje szerint kell rendeznünk gondolatainkat, szavainkat, cselekedeteinket. Jó példa volt ez az egység a sokféleségben esetére. Egy mozgalom minél homogénebb, annál egyszerűbb megismerni és megszeretni, vagy éppen elutasítani. A Bokor nem ilyen mozgalom. Mi sok-félén képviseljük ugyanazt. Könnyű belénk kötni annak, aki kötözködni akar: „ahányan vagytok, annyi-félét beszéltek.” A mi arany szabályra épülő szemléletünket senkire rá nem kényszeríthetjük. Mindenkinek magának kell megismernie, belátnia igazság tartalmát és felzárkózni hozzá életével. Mi segíteni igyekszünk ebben.

Környezetünk techno-kultúrában él (Vörös Éva). Elgépiesedett a gondolati áramlás, elgépiesedtek az emberi kapcsolatok. A személyességet felváltotta a virtualitás, a kézbe vehető írásos lehetőséget leváltotta

a számítógép monitora. Közösségeinkben végzett áttekintés kimutatja, hogy az online köz-vetített gondolatok olvasottsága felére csökkent (Tájék, Koinónia). Ha valaki nem ül eleve és sokat a számítógép mellett, akkor külön be kell iktassa ezt, ahelyett, hogy fogná a nyomtatott verziót és

olvasná ott, akkor, amikor akarja, mindenféle technikai segédeszköz nélkül. Lehet dialógust folytatni a papír környezetpusztító előállításáról, de előtte érdemes alapos mérleget készíteni a mit, miért, hogyan, mennyit kérdések alapján, hogy összességében mit veszíthetünk a szellemi elsekélyesedéssel és elszemélytelenedéssel. A modern világ modern eszközei olyan piaci kínálatot jelentenek, hogy nem biztos, hogy nekünk ebben a versenyben kell részt vennünk. Kérdés, hogy az elszemélytelenedő világban a személyes kapcsolatok érdekében milyen áldozatra vagyunk képesek? Az internetes meg-jelenés eszköz a személyes kapcsolatok kialakításához (www.bokorportal.hu). A nyomtatott megjelenések is eszközök a megismertetéshez. Minden valamirevaló mozgalom igyekszik minden generációt megszólítani (gyermek és ifjúsági lap). Ez nem zárja ki, hogy kiemelt célcsoportjára nagyobb figyelmet áldoz (Érted Vagyok, a jézusi tájékozódásra nyitottak számára). A mi sajátosságunk a személyesség, a kisközösségbe szeretés. Ennek eszközeit kell korunknak megfelelően megválogatnunk. Káros eszköz, mert információhalmazzal és látszatkommunikációval fizeti ki a barátságokra, testvériségekre szomjazó embert. Eddig még soha nem tapasztaltam, hogy bárki megbotránkozott volna azon, hogy nem Bokor-mozgalomban, hanem testvérbarátságokban gondolkozom és élek. Személyesen belékarolva embertársainkba - ebben van a mi küldetésünk jövője.

Amikor tehát értékeink megjelenítéséről gondolkodunk, akkor a jó példaadásról és a jó elvi érték-képviseltről gondolkodunk. Akik belelátanak az életembe, vajon Jézus értékszempléletére ismerhet-nek? Erre ismerhetnek, ha megismerik szereteteszményünket. Erre ismerhetnek, ha látják elveinket hitelesítő igyekezetünket, akkor is, ha eszményien megélni nem tudjuk azokat. Eszményeink és töredékes valósításaink adják magabiztos szavainkat és ugyanakkor az indokolt szerénységünket. Az eszményt nem lehet kérdőjelekbe csomagolt bizonytalanságokkal képviselni. „Az ember gondolkodó nádszál” (Pascal) magabiztosságával és törekenységével. Olyan bizonyossággal kell megjelenítenem eszményeinket, amelyben ott van a tévedés és a fejlődni akarás lehetőségének kifejezése is. A bizonyosság és szerénység kettős erényére épül az életünk.

Mi nem szakképesítésig, diplomáig menő ismeretekben gondolkodunk. Az élet folyamatában ugyanis a már itt és most belátott, igaznak tartott elvekhez itt és most kell felzárkóznunk és másokat is erre biztatnunk. Az elodázó emberi hozzáállásra érvényes a mondás: amit elhalasztok, el fog halni. Magasan kvalifikált eszmecserék még nem teszik szentebbé az embert. Ha ezek a szellemi folyamatok kiemelt eszközök az életünk jobbá, értékesebbé tételéhez, akkor jó irányba haladunk. A fejlődő-képes ember számára szégyen, ha hite, világnézete, elvrendszere megrekedt kisiskolás szinten. A fejlődőképes ember számára az is szégyen, ha évei, műveltsége előre haladtával értékszemplélete kövületté merevedett. Így születnek ugyanis a dogmatikák, a tévedhetetlenséget igénylő nézetek. Ha Jézus így gondolkodott volna, akkor ő maga követte volna el a legnagyobb mulasztás bűnét azzal, hogy nem írta és nem íratta le evangéliumát, amit aláírásával hitelesíthetett volna. Folyamatában értelmezhető a jézusi élet. Ez érvényes azokra is, akik megértettek valamit az evangéliumból és azokra is, akiket megszólítunk a megismertetés szándékával.

2./ Megszeretés és megszerettetés

Továbbra is személyes kapcsolatainkról van szó. Az Istent szeretés valós mutatója az, ahogyan szeretjük felebarátainkat és az egész teremtett világot. Ha el tudom fogadtatni magam, akkor van esélyem arra is, hogy nézetem is meghallgatásra találjon. Ha megszeretnek, akkor nagy esélyem van arra, hogy bizalomra épülően át is vegyék értékszempléletemből a számukra itt és most vonzó tartalmakat. Mindez az én megelőlegezett bizalmamra épül, amit felebarátaim felé kimutatok.

Mindez az én őket megszeretésemre épül, amint ez az értük élni akaró igyekezetemben, a szóbeli és tettekbeli megnyilvánulásaimban megmutatkozik. Magunknak halásszuk az embereket? Akik egy irányba néznek, Jézus Istene felé, azok nem alá-/fölérendeltségben, hanem testvériségben gondolkodnak. Az összekapcsolódásaink láncolata olyan sokirányú személyességet hoz létre, amelyben mindenki valamiben példakép, mindenki valamiben példának tekintheti testvérét. Ki miben a legalkalmasabb, abban szolgál. Nagy értékvesztés lenne, ha valaki álszerénységében tartósan megreked-ne: „Én semmire sem vagyok olyan alkalmas, mint ti!” A megszeretés áramköre adás és elfogadás dialektikájában él. Elfogadási nyitottságunk az értékáramlás élményét adhatja felebarátainknak. Egy alakuló kapcsolat tagjait ez folyamatos ingerközegben tartja, nem hagyja, hogy valakik csak fogyasztói, csak hasznélvezői legyenek mások szolgálatának. Hiszen ez a cél: munkatársakat

szerezni Isten szeretetének minél szélesebb körű megélésére ebben a világban.

3./ Küldöttként küldünk.

Tanítóként tanítókat nevelünk. Apostolkodva apostolkodásra buzdítunk. Mindennapi életünkhöz társakat keresünk azzal, hogy segítők kezünket nyújtjuk mások felé. A Bokor elhivatott emberek igyekezetéből született. Az elhivatott ember Istentől eredő meghívásként éli meg küldetését. A meghívás élményére adott érdemi választ nevezzük megtérésnek. A belső élmény realizálódik a „száz testvér, száz nővér”, a „száz ház, százannyi” megtapasztalásában (Márk 10,29-30). Aki nem elhivatott, az még lehet jó szellemi hirdető, lehet jó ember a szónak közbeszédben használt értelmében. A Bokor esetében azonban többről van szó. Ez a több nem szakrális rangot, nem alanyi jogon adott rangot jelent. Ha azt jelentene, akkor Jónás nem az ellenkező irányba indult volna el, mint azt feladatul kapta, Jeremiás nem akart volna fiatalságára hivatkozva kibújni alóla (20,7-9), Mózes nem hártott volna „küldj mást” szöveggel (Kiv.4,13)... Ez a több azt jelenti, hogy küldetésre vagyunk kiválasztva. Pontosabban: úgy gondoljuk, hogy bennünket is küld az Isten az emberiség számára elgondolt Országá építésére. Nem wellness-hétvégre hív, és mi sem arra hívunk. Feladatunkra rendeltettünk, amely magában hordozza mindazt a pozitív erőforrást, mely a teljesítéshez szükséges. Veritékes boldogságra kaptunk meghívót.

Minden mozgalom eljut fejlődésének arra a fokára, mikor a létszám már küldetési felhígulást is jelent. Vannak, akik az eredeti küldetésnek megfelelően igyekeznek élni. Vannak, akiknek jó és elegendő a szolgáltató testvériség. A számukra szükséges és elégséges előnyök reményéhez már nem társul a maguk küldetés tudata. Amikor ez az állapot természetes életjelenséggé lesz, akkor alakul ki a népegyházi struktúra: vannak, akik kiszolgálják és vannak, akik hasznélveznek. Ez a jelenség minden mozgalmából kinőhet, de az már nem az a Bokor, amire eredeti szerelmünkben igent mondtunk. Ennek az irányzatnak már más nevet illik adni. A Bokor küldetéstudatú emberek kis-közösségi mozgalma. Aki ide akar tartozni, annak ezt meg kell fontolnia. Annak Ámosz próféta szavait szíve legmélyén át kell élnie: „Ki ne prófétálna, ha szól az Úr?!” (3,3-8). A Bokor küldetése: tagjainak és leendő tagjainak küldötté érlelése.

4./ Tudnunk kell NEM-et mondani

Ellene kell mondanunk mindannak, ami ellenkezik a Jézustól tanult szeretettartalmakkal. Akkor is ellene kell mondanunk, ha ez bennünk akar megszületni, mikor

elveszítjük türelmünket és magunk is legszívesebben erőszakos eszközökhöz nyúlunk, vagy azokat támogatnánk, akik mintegy helyettünk ezekhez nyúlva tesznek „rendet” a világban.

Számunkra minden „archia” (pl. monarchia, hierarchia) és „krácia” (pl. demokrácia), (uralkodás, uralkodó, uralom) jézusidegen. Nemet kell tehát mondanunk minden olyan tevékenységre, amely ezeket támogatja. A szolgálatra hangsúlyt tevő mozgalmak közül nekünk kell megjelenítenünk azt a fajta szolgálatot, amely Jézus Istene szerint akarja a jót felebarátai részére. Az emberi személyes, és/vagy kollektív önzéseket szolgáló irányzatokra nemet kell mondanunk. Minden mások kárára akart érdekkapcsolat jézusidegen. Családunk, Bokrunk, hazánk, felekezetünk másoknak ártó érdek érvényesítésére nemet kell mondanunk. Értékeink megjelenítése az is, amiben nem veszünk részt, amit kritikával illetünk, amit arra használunk, hogy a magunk értékeiről, megoldásairól vallomást tegyünk egy-egy probléma jelentkezésekor.

5./ Tudnunk kell IGENT mondani

„Vannak, akik csak valakik ellen tudnak szeretni.”(Mauriac). Vannak, akiknek mindig kell az ellenség-kép ahhoz, hogy önmagukat meghatározzák. A Bokorhoz tartozók igent mondanak arra, hogy valakikért tudjanak szeretni. „Nincsenek természetből fogva vademberek, csak elvadultak” (Baader), tehát a megelégedett bizalom erejére monduk igent. Ellenségkép helyett felebarátképben gondolkozunk. „Egy kökénytövis miatt nem kell az egész erdőre haragudni.” (Sütő A.). Ami szerintünk is érték a világban (igaz, jó, szép, szent), az segít különbséget tenni, hogy nehogy „korpa közé keveredve fölfaljanak a disznók”. Ez teheti lehetővé, hogy olyan megmozdulásokban is jelen legyünk, melyek egy adott kihívásra a mi jézusi tájékozódású, szelíd megoldásunkkal egyetértenek (pl. felvonulás a magyar családok értékeinek megjelenítéséért, a gyermekvállalásért). Elhatárolódás és kivonulás helyett igent monduk a kovász szerepre, amely a tészta keveredve tudja teljesíteni küldetését. Igent monduk a tiszta beszédre, melyben a bűnt bűnnek, az erényt erénynek nevezzük. Igent monduk a keveretlen életre való törekvésre és az erre való buzdításra. „Keveretlenség az, mikor nem gabalyodom a dolgok hálójába.” (Lao-ce. Igent monduk tehát a segítőkész szolgálatra, a jószívűségünk adásában megvalósulására és a barátkozásra épülő békességteremtésre. Amennyiben sikerül ezt megélnünk Bokrunkon belül, annyira remélhetjük, hogy kifelé is hitelesen tudjuk mindezt képviselni.

„Boldog az, akinek van
lelke és boldog az is, akinek
nincs, de fájdalom és
szenvedés annak léte,
akiben csak csírázik”
(G.I.Gurdjieff)

FARKAS ISTVÁN

A DOPAMIN (A VÁGY, A CSODÁLKOZÁS ÉS AZ ÖRÖM ANYAGAI)

„Boldog az, akinek van
lelke és boldog az is,
akinek nincs, de fájdalom
és szenvedés annak léte,
akiben csak csírázik”

(G.I.Gurdjieff)

Ideje van az örömnél és ideje a szomorúságnak..., de bármelyik is jön, befogadom.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy – avagy/és a mennyek országa bennetek, köztetek van és létrejött rajtatok fordul. Az örömhír: mindez igaz! Ezt hirdessétek, ha már titeket elért, bennetek létre-jött. A szomorú hír: Nem fogadjuk be! És addig? – kérdezhetjük. Addig rajtatok – a szerves működés belső harmóniájának kialakulásán – fordul minden. Ez a Munka. Ez a fájdalom és szenvedés. Ezt engedni valósulni! Ha létre-jött, természetesen valósul. Először belül, aztán a környezetben, majd az egész bioszférában és a kozmoszokban is – mondják a szent könyvek. Egy hatalmas nyaklánc apró, teljessé vált szeméi, amit egy láthatatlan Akarat fűz össze a Mindenség érdekében. Isten angyalai dicsőségére – mondjuk, avagy öröme, avagy „táplálására”. Az eucharisztia kétirányú.

“A háromagyú lényeknél az Objektív Lelkiismeret lényei impulzusának tényezői a 'Mi Mélyen-Szerető és Végtelenül-Türelmes Örökkévaló Teremtőnk fájdalma emanációinak' a jelenlétükben lokalizált részecskéiből születnek; ezért aztán a háromközpontos lényeknél az igazi tudat megnyilvánulásának forrását olykor a 'Teremtő Képviselőjének' is nevezik. Ezt a szomorúságot a Mi Közös Teremtőnkben Minden Létező Fenntartójában a Világegyetemben az öröm és a fájdalom között szüntelenül folyó küzdelem kelti.

És hozzátette: Az egész Világegyetem minden három-központos lényében kivétel nélkül - így bennünk emberekben is – az Objektív Lelkiismeret lényei impulzusának előidézésére általános jelenlétükben kikristályosodott adatok következtében, mi teljes egészünkben – és az esszenciánk, egészen a gyökeréig – csak szenvedés vagyunk, és annak is kell lennünk. És szenvedésnek kell lennünk, mert ez a lényei impulzus bennünk teljességében csak két, elveiben abszolút

ellentétes forrásból eredő és természetében teljesen ellenkező működés állandó küzdelme révén tud megnyilvánulni, vagyis egy állandó küzdelem révén planetáris testünk működési folyamata, és az ugyanezen planetáris testünkön belül a felső lényei testünk felöltésére és tökéletesítésére folyamatosan keletkező, vele párhuzamos folyamatok között. Olyan folyamatok között, amelyek a maguk teljességében a három központos lényekben az Értelem mindenféle fajtáját valószínűsítik meg.”¹

A mai ember már örömhírre született. Fogantatása örömmel jár, születése örömmel jár, felnőtte válása öröm, kiteljesedése is az. Miért örömteli egy pillanat és miért nem az a következő? Miért nem tart tovább, miért nem marad meg, miért nem teljes ez az örömezés az emberben? Mi viszi el ennek hatását és miért alkalmazunk, sokszor önromboló pótszereket ennek megtartása érdekében? Amióta ember az ember, ez mindig kérdés volt. Ma a tudomány, valamilyen szinten már képes ezekre a kérdésekre feleletet adni. A vallások általában szintén megválaszolják ezt a kérdést. Amatőrként kicsit belementem. Amit találtam, megosztom.

„A dopamint többnyire az agy örömközpontjával hozzák kapcsolatba, ahol is élvezetet, örömet stimulál, hogy motiválja a személyt bizonyos cselekedetek végrehajtására, hogy így még több dopaminhoz jusson. Működetői pedig mindazok az anyagok, amelyek kémiai szinten befolyásolják a lelkiállapotunkat: a dopamin, a szerotonin és az endorfin, vagyis olyan hormonok, amelyek ingerületátvivő-szállító szerepet töltenek be az idegrendszerünkben. Ezek a mikrovezikulumok aktiválják a dopaminreceptorokat, és váltják ki ezzel a jó érzést bennünk, miközben egy-egy kellemes tevékenységet végzünk. Ezek szerint, ha jölesik egy étel, ha kellemes mozgást végzünk, ha örömmel tölt el minket egy jó zene hallgatása... vagy ha szerelmesek vagyunk, az mind-mind csak kémiai reakció? Ha mesterséges körülmények között azonos mennyiségű hormont adagolunk két személynek, akkor a következő pillanatban ugyanazt fogják érezni? Vagyis egyszerű gépek lennének? Igen is, meg nem is. Tény, hogy kémiai anyagokkal befolyásolható a hangulatunk – ennek igazolásához elég, ha az alkoholra, a drogra vagy épp az antidepresszánsokra gondolunk – ugyanakkor személyes, sőt genetikai faktorok is közrejátszanak abban, hogy az egyik embernek kevesebb inger is elég a boldogsághoz, a másik viszont szüntelenül fészegeti a határokat. Valakit az motivál, ha nyelveket tanulhat, más sziklát mászik, vagy épp leissza magát: széles a spektrum örömforrásokból. Amikor ez a hormon a testben optimálisan termelődik, akkor még csak nem is vesszük észre – a test (és az elme) úgy működik, ahogyan kell. De amikor a szint túl magas vagy alacsony, akkor ez hatással lesz a viselkedési és fizikai funkciókra. Az ember szereti azt hinni, hogy saját maga irányítja a cselekedeteit, sőt, a vágyait is

¹G.I.Gurdjieff: Belzebub elbeszélései unokájának

korában tudja tartani. Valójában azonban a vágyaink aszerint alakulnak, hogy korábban milyen élmények szabadítottak fel bennünk örömrözetet generáló hormonokat.”²

Mit jelenthet az, hogy optimálisan termelődik és mit jelent az, hogy a test és az elme úgy működjön, ahogy kell? De ki mire vágyik és minek örül? Nemcsak a korábbi élmények, nemcsak a genetika, nemcsak „a pillanat varázsa”, hanem éppen a pillanatnyi belső gravitációs, vonzási központ, ami fogadja a hatást, a benyomást, az impulzust. És már ott is vagyunk a karakterológiánál, vagy ahogy Gurdjieff-et korábban idéztem, a relativitás elvénél: hányas számú ember örömről is van szó? A kémia ugyanaz, de a körülmények, a beállítottság, a megszokás, az impulzust fogadó központ ereje és összhangja, vagy diszharmóniája a többi központtal más és más. Lehetséges-e egy emberi lénynek törekednie arra, hogy a legérzékenyebb, legmagasabb rezgésszámú, legintenzívebb élmények szabadítsák fel benne az örömhormonokat? Tudjuk, hogy kivételes pillanatokban ez lehetséges. És törekedni is lehet rá. Vagy vallásos nyelven: lehetséges-e törekedni arra, hogy Isten Országa eljöhessen a Földre és Akarata érvényesülhessen ezen az alkalmassá vált szerves folyamaton keresztül? Igen, tudjuk, egész lényünk tudja, hogy ez lehetséges.

Ekkora jelentősége lenne a Mindenségben belüli és az emberen belüli belső összhangnak? És természeténél fogva miért nincs ez meg az emberben? Csupán a megszokott beidegződések miatt lenne ez így - ahogy az általában történni szokott (hagyomány, nevelés, kultúra, genetika, erkölcs, illem, megszokás)? Vagy mindezek képesek lennének táplálni ezt az összhangigényt, ezt az egyre finomabb örömgigényt, ha hallanánk és látnánk, ha lenne étvágyunk rá – ahogy az Evangéliumok mondják?

„Zene nélkül nincs teljes ember.” - mondja Kodály Zoltán. Mit jelenthet nála a teljes ember kifejezés. Mitől válik a valaki teljessé? Mi akadályozza meg ezt a természetes folyamatot, ami minden más teremtettnél automatikusan, törvényszerűen valósul meg? Valami, valamikor, valamitől elromlott a belső harmóniában. Erről minden vallás tud és szent könyveik beszámolnak róla. És arról is, hogy mindig is voltak olyanok, akik tudtak erről, élték is ezt a teljességet és a tudást és megoldást generációról generációra továbbadták. Működik a természet...

"A zene azért különbözteti meg egymástól az egyeseket, hogy ezáltal megteremtse az összhangot, azért hasonlítja össze a különböző dolgokat, hogy ezáltal tegye széppé a részek arányát, s azért egyesíti a különböző hangokat, hogy ezáltal megteremtse a művészi szépséget. Így képes rávezetni mindenkit az egyetlen helyes útra." - Sziün-ci ókínai mester szerint.

Hangok kívül és belül. Harmónia kívül és belül. A kívülhöz ott a fül és tulajdonképpen az egész bőrfelület természetes adottsága, amivel bejut a hatás oda, ahol helyet talál, vagyis abba a központba, ami dominanciájánál fogva éppen akkor fogékony a benyomásra. A belső harmónia hallása elveszett, de az örömhír szerint visszaszerezhető – mondják a szent könyvek. Miért nem működik a természet...? Miért mindig csak ugyanaz a központ aktiválódik?

„Márpedig, ezek a babiloni tudós zenészek és énekesek úgy állították össze a dallamaikat, hogy a rezgések sorozata a lényeknél az asszociációk sorozatát és ennek következtében a belső élményeikhez kapcsolódó impulzusok sorozatát ne a megszokott automatikus sorrendben váltsa ki, vagyis oly módon, hogy a lények jelenlétébe behatolva a rezgések az agyi idegdúcban a lelkiismeret furdalást ne csak abban az agyban idézzék elő, amelyekben abban a pillanatban az asszociációk túlsúlyban vannak, mint ahogy az általában történni szokott, hanem hol az egyik, hol a másik, hol pedig a harmadik agyban is. Továbbá meghatározták a hangoknak azt a minőségét, vagy mint ők maguk mondanák, a rezgésszámát is, amelynek az egyik, vagy a másik agyat érintenie kellett... Az általuk összeállított hangsorozatoknak köszönhetően a lények jelenlétében egyidejűleg különféle természetű impulzusok jelentek meg különböző, teljesen ellentmondó érzeteket idézve elő, amelyek a maguk során szokatlan érzelmeket, és számukra idegen reflex mozdulatokat váltottak ki... Így például, ha a tudatosságom lokalizációja, vagy – hogy kedvenceid nyelvezetével éljek – a “gondolati központom” egy öröm impulzust idézett elő általános jelenlétemben, a második lokalizáció, vagyis az “érzelmi központom” a “szomorúság” impulzusát váltotta ki bennem, és testem harmadik lokalizációja, vagyis a “mozgási központom” a “vallásosság” impulzusát.”³

Igen. Az összhangot úgy érték el, hogy a szokásos súlyponti központ (érzelmi, vagy gondolati) helyett váltakozva érintették a központokat az impulzusok, így a zenén keresztül kialakulhatott közöttük egy eredő rezonancia, egy egészen másféle tapasztalat.

„A te eszenciád ennek az isteni parancsnak engedelmességet, abban a pillanatban, mikor átélted az örömrömet, és hirtelen, az asszociációk révén visszaemlékezve rá, hogy mások meg vannak fosztva ettől az örömrömtől, teljes jelenléteddel zokogni kezdted. És valóban, ezek nélkül a 'bolhacsípések' nélkül, hiszen tárgyilagosan véve csak azok, habár mi 'hallatlan borzalmaknak' vesszük ezeket, már egyáltalán nem tudnánk átélni semmit, legyen az az örömrömet, a bánat, a remény, a csalódás, stb. érzelme, valamint nem lenne meg mind ama törődésünk, indítékunk, igyekezetünk és általában egyike sem ama impulzusoknak, amelyek cselekvésre kényszerítenek, arra hogy valamit elérjünk, és hogy valamilyen cél felé törekedjünk. Pontosan az

² Wikipedia: dopamin

³G.I.Gurdjieff: Belzebub elbeszélései unokájának

ilyen, az emberben automatikusan megjelenő és lejátszódó mondhatnánk 'gyerekes tapasztalatok' összessége az, amely egyrészt kiteszi és fenntartja az életét, másrészt nem hagy neki sem időt sem lehetőséget arra, hogy meglássa és megérezze a valóságot.”⁴

A példában, ami jelen esetben egy mély együttérzés a számára ismeretlen lények iránt, akik meg vannak fosztva azoktól az örömeiktől, melyekben neki része lehet, ezt a tapasztalatot egy hosszú, objektív tényeket felsoroló mesébe burkolták. *Van egy komponens, amin fordul az, hogy az egész megfordulhasson. És ez a komponens, az érzelem.*

Hogyan ír látszólag ugyanerről egy mai magyar származású pszichológus, Csikszentmihályi Mihály világhírű „bestsellerében”⁵:

„Az lenne eszményi, ha az emberek állandóan fejlődnének, miközben élvezik, amivel foglalkoznak. Sajnos azonban tudjuk, hogy nincs így. Az embereket rendszerint túlzottan hatalmában tartja az unalom és egykedvűség, ahonnan nehéz eljutni a flow-zónába... A teljes kikapcsolást biztosító flow-jelenségekben az a közös, hogy ilyenkor a tudatunkat teljesen kitölti a tevékenység átélése, és élményeink harmóniában vannak egymással. A mindennapjainkkal ellentétben az ilyen pillanatokban érzéseink, vágyaink és gondolataink között harmónia van...”

Különös olvasni ezeket a szavakat. Az első rész az izgalmas, élvezetes, boldog pillanatokról ír, ami akkor következik be, ha az egyik „központ” megfelelően, a saját helyén és teljes intenzitással működik. A kínai példa viszont pont nem erről, hanem a tao, a szeretet-, a logosz-tudatállapotról szól, ami az összes központ összhangja egy természetes, törvényszerű „lényi köteleesség” irányítása alatt. A megfelelő, az emberi létezés megfelelő módja.

Majd így folytatja: „Érdektelen érdeklődés nélkül mégis érdektelen az élet. Nincs benne hely a csoda, az újdonság, a meglepetés számára és a félelmeink és előítéleteink által szabott korlátok meghaladása számára... Figyelmünket általában genetikai utasítások, társadalmi konvenciók és gyermekkorban elsajátított szokások irányítják. Tehát nem mi döntjük el, mire figyelünk oda, milyen információk jutnak el a tudatunkba. Ily módon az életünk a szó semmilyen valóságos értelmében nem a sajátunk – legtöbbször csak végigéljük, amire előzetesen be voltunk programozva...”⁶

No, ugye. Van itt tiszta fej. De akkor hol a saját életünk? Pedig a csoda, a szerves működés legfelső/belső irányító csodája ott lehetne minden lélegzetvételben, minden mozdulatban, minden hatásban, minden benyomásban, ha benyomódna ez a természetes, minden más teremtett lényben működő folyamatot kiváltó impulzus. Működhet a természet...

Milyen szép és igaz gondolatok. Felmerülhet a

kérdés: ki végzi az evolúciót? Ki dolgozik a világ – a mi Földünk és bioszféránk – fenntartásán, azon, hogy az Értelme elérje? A gondolkodás az ember egyik központjának funkciója. Ma ettől az összeolvadástól szenved a bioszféra – mondják más tudósok. Egy, pusztán a gondolata által vezérelt lény nem illik bele a neki megfelelő természetes folyamatba. Ettől még egy alacsonyabb szint folyamatába beleillik. Él, működik, meghal – mint minden más létező. Emberi együttérzés – együtt-értés akkor van, ha létre képes jönni egy belső rend, egy belső hierarchia az emberen belül, aminek az irányító Értelme szabja meg öröme teljességét. Hányas számú ember öröme – kérdezi Gurdjieff? Hol van most a gravitációs központod? - kérdezte öreg barátom,

És akkor erről az evangéliumok: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám boldogító, és az én terhem könnyű.” (Mt 11,28-30)

Vajon ki ez a sok én, én, én? A Názáreti Jézus lenne? Vagy valami más test és vér neve, ami teljessé vált benne? És még:

„A menyasszony a vőlegényé. A vőlegény barátja csak ott áll mellette, és szívből örül a vőlegény hangját hallva. Ez az örömöm most teljes lett.” (Jn 3.29)

Mi ez a megnyugvás, és teljes öröm, ha nem egy belső összhang eredményeként megjelenő látása és hallása az Akaratnak, ami pusztába kiáltó szóvá tette?

„Ha teljesítitek parancsaimat, megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok szeretetében. Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és teljes legyen az örömetök.” (Jn 15 10-11) és még:

„Így most ti is szomorúak vagytok. De viszontlátok benneteket, s akkor majd örül a szívetek, és örömetöket nem veheti el tőletek senki. Azon a napon már nem kérdeztek tőlem semmit. Bizony, bizony mondom nektek: Bármit kértek az Atyától a nevemben, megadja nektek. Eddig nem kértetek semmit a nevemben. Kérjétek és kaptok, hogy örömetök teljes legyen.” (Jn 16 22-24)

Igen. Amikor megjelenik a belső hierarchia legmagasabb komponense és átveszi az irányítást minden belső és külső megnyilvánulás felett, akkor válik az öröm teljessé. A nevében kérés, ennek a bennük is létrejött új felső komponensnek a kérése. Azt kéri, hogy teljes lehessen a belső hierarchia vagyis az összhang és ezáltal teljesülhessen az Atya akarata.

„A vámosok és bűnösök is mindnyájan odamentek hozzá, hogy hallgassák. A farizeusok és az írástudók azonban méltatlankodtak: »Ez bűnösökkel áll szóba és velük eszik. Akkor ezt a példabeszédet mondta nekik: Ha közületek valakinek száz juha van, és egyet

⁴u.o.

⁵ Csikszentmihályi Mihály: Az öröm művészete

⁶u.o.

elveszít közülük, nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy-e az elveszett után, amíg meg nem találja? Amikor megtalálja, örömeiben vállalra veszi, hazamegy, összehívja barátait és szomszédait, és azt mondja nekik: 'Örüljetelem velem, mert megtaláltam elveszett juhomat!' Mondom nektek: éppen így nagyobb öröm lesz a mennyben is egy megtérő bűnös miatt, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akinek nincs szüksége

megtérésre.

Vagy ha egy asszonynak tíz drachmája van, és elveszít egy drachmát, nem gyűjt-e lámpát, nem söpri-e ki a házát, és nem keresi-e gondosan, amíg meg nem találja? Ha pedig megtalálta, összehívja barátnőit és szomszédait, hogy elmondja nekik: 'Örüljetelem velem, mert megtaláltam a drachmát, amelyet elvesztettem!' Mondom nektek: hasonló öröm lesz Isten angyalainak színe előtt egy megtérő bűnös miatt." (Lk 15, 1-10)

Valami elveszett és mikor megtalálják, öröm van a földön, az égben és öröm van az emberben belül is. Valami, ami megszakadt, most teljessé válik és része lesz az egészen kicsi és az egészen nagy folyamatoknak is. Öröm lesz és dicsőség – mondja az Evangélium.

„A köves helyre vetett mag: azok, akik mikor hallgatják az ígét, azonnal örömmel fogadják azt, de nem gyökerezik meg bennük, ezért állhatatlanok, és ha nyomorúságot vagy üldözést kell szenvedniük az ige miatt, azonnal elbuknak.” (Mk 4, 16)

Állhatatlanság vagy erőtlenség avagy állhatatos kitartás hiánya, mind annak az anyagnak a hiánya, ami előáll minden emberi lényben, ha nem herdálódik el az élet benyomásaira adott azonnali reakció által, a flow és az öröm, a gyönyör hajszolása által. Ezek, örömeikkel mind pusztán az életet szolgálják.

A nyolc boldogság és a mindennapi boldogság, az öröm anyagai – szomorúság-öröm anyagai – egy szinten megjelenő szomorúság, hiány, szegénység, éhség, örömet válthat ki egy más szinten akkor, ha a szintek közt áramlás és harmónia van. Azonos szinten ellentmondás. Az öröm anyaga indít a még több öröm felé. Mit indít? Ez a kérdés. Mit indít bennem, melyik szintet és milyen harmóniában? A dopamin ugyanaz. A készülék alakul át – lassan. Már nem reagál, hanem éberem figyel. És ha szükséges, tesz.

Ahogy egyszer, amikor erről beszéltünk és ezt megemlítettem neki, egy szőlősgazda barátom elmagyarázta nekem lenn, a borospincében a maga módján ugyanezt:

- Szerinted mi történik akkor, ha ebbe a hordó olaszrizlingbe, amit az előbb annyira dicsértél beleöntenek egy deci moslékot? - kérdezte.
- Az egész moslék lenne – feleltem meggyőződéssel.
- Igen – mondta. De mi történik akkor, ha egy hordó moslékba beleöntök egy deci olaszrizlinget?
- Semmi – feleltem. Az egész moslék maradna.

- Igen. Ez is igaz. És mégis... Amikor van egy hordónyi bűdös, muslicás, fortyogó cefrém és hagyom, hogy a természet dolgozzon rajta, egy idő után, bizonyos rajta végzett eljárások végén kifolyik a réz elején a finom 50 fokos törkölypálinka.

„Jézus Krisztus csak egyszer beszél az örömeről, bármely Evangéliumban nézzük is, a megfeszítése estéjén. Az ő öröme az Atyja által adott munkájának a beteljesítésében áll; ez a beteljesülés csak a kereszten történik meg: Ahogy egy Isten által megtermékenyített szűz, ő is, amint halandó teste meghal, megszüli Isten szellemi fiát, Jézus Krisztus szellemi testét. Keresztelő János öröme a megtestesülésnél volt teljes, Jézusé a Feltámadáskor. Ennek a kozmikus rendnek a fenntartásában, ami az én feláldozása (*purusha yajna* a Védákban), van az igazi öröm. A tanítványoknak talán beteljesülhet az öröme oly mértékben, ahogy részt vesznek a szükséges áldozatban, ami szeretet.”⁷

Hiány – vágy – képesség – akarat – tett: ennek örül a világ, mert erre a tetre van szüksége.

Hiány – vágy – képtelenség – befogadás – teljessé válás: ennek örül Isten, mert ekkor válik képessé a neki szánt, közvetítő szerep betöltésére: „Legyetek tökéletesek...!” és „Legyetek irgalmasok...!": ez a két felső központ, vagy másképpen a tudatosság és a lelkiismeret öröme. A teljessé válás, a létezés öröme. Néha megélhető. „Nem elhinni! Megtapasztalni!”

LÁSZLÓ TAMÁS

A CSALÁD AZ ÉLETÖRÖM

FORRÁSA

(3.)

EGYMÁS ELFOGADÁSA ERŐFORRÁS

Sokan gondolják úgy, hogy az azonosságot keressük a párválasztás során, ezzel szemben a valóság az, hogy a különbözőség az igazán vonzó a másikban, az a távlatos ígélet... Legfeljebb azt gondoljuk, hogy majd meg fogom változtatni a másikat. Ugyanakkor ez a különbözőség csak eleinte szórakoztató, már az együttélésünk első idejében képes akár bosszantóvá, sőt dühítővé válni. Ekkor kell elkezdődjön egy olyan út, ami tulajdonképpen élethosszig tart, ez az egymás elfogadásának útja, ami hatalmas energiákat szabadíthat

⁷Ravi Ravindra: János evangéliuma az indiai miszticizmus

fényében

fel bennünk. Oly módon, hogy az ellenkezés, az elutasítás, a szembenállás, a meg nem értés, a másik megkérdőjelezésének romboló és olykor pusztító energiáit kioltja, és az egyre feltétel nélkülibb elfogadásban óriási pozitív energia keletkezik. Ez teremti meg a szabadság légkörét a kapcsolatunkban – a szabadságot abban az értelemben, hogy azok lehessünk, akik vagyunk. Megjegyzés: ennek a biztonságában akár önként meg is változhatok... Az el nem fogadás légkörében folyamatos erőszakot élhetünk meg. Az egymás elfogadása felér egy kiengesztelődéssel, ami minden házasság rendkívüli erőforrása.

Érdeemes az egymás elfogadásának lépéseit áttekinteni, mert ezen a téren van a házasságokban, párkapcsolatokban a legnagyobb deficit és ismerethiány. Négy lépése van: a különbözőség miatti rossz érzés, fájdalom tudatosulása, tudatosítása – egymás valódi meghallgatása – szereteteli rácsodálkozás a különbözőségünkre – végezetül döntés a szeretet mellett, vagyis azt akarom, hogy légy önmagad! Részletezve:

Az első lépés: felismerem, hogy a társam menthetetlenül más, visszafordíthatatlanul különbözik tőlem, érthetetlenek számomra a reakciói, a gesztusai – és ez nekem fáj, szomorúvá tesz, alkalomadtán elkeserít, olykor dühít. A románc, majd a mézeshetek után törvényszerűen bekövetkezik a csalódás, kezdenek bosszantani a társam addig szórakoztatónak, vonzóan gondolt szavai, tettei, és ebből elégedetlenség születik. A csalódásoknak sajátos szerepük van a személyiségfejlődésben: valójában saját magunkról szólnak, ezekben a helyzetekben önmagunkra eszmélhetek, csak nem vallom be. A fájdalom tudatosítása rendkívül fontos – ez sarkall valamilyen lépésre. Ennek elfedése, elfojtása elvárásokat, elhanyagolást, rabságot eredményez a másikkal, de önmagammal szemben is.

A második lépés: bejárom a zsákutcákat, és eljutok a kíváncsiságig. A zsákutcák: meg akarom változtatni a másikat direkt vagy körmönfont módon, harcolok vele – ne érezz így, ne gondolkodj így, ne cselekedj így! Olykor egészen kis dolgokon ki tudunk borulni. Ezt a magatartást sikertelenségek, kudarcok kísérik. Végül a helyes lépésre szánom el magam: távolabb lépek az összegabalyodottságunkból, és kíváncsi leszek rád, vagyis meghallgatlak azt a kérdést feltéve, hogy „hogyan vagy annyira más, mint én?”, azaz mik a gyökerei ennek a gesztusnak, kifejezésnek, cselekedetnek. Vagyis már nem azt a kérdést teszem fel, hogy „miért vagy annyira más, mint én?” Megjegyzés: a „miért”-tel kezdődő kérdésre a falnak lehet menni ilyen helyzetben... A „miért”-től a „hogyan”-ig terjedő

utat kell bejárnom. Ehhez kell egy jó adag nyíltszívűség, kiüresedés, hogy legalább a meghallgatás idejére lemondjak önmagamról.

A harmadik lépés a rácsodálkozás: belátom, hogy így is lehet gondolkodni, érezni, cselekedni, nem csak úgy, ahogy én gondolom – ez lesz az első gyümölcse a meghallgatásnak! Persze ez már olykor hatalmas nagylelkűséget igényel! (A tréfát félretéve). De a rácsodálkozás egyszersmind azt is tudatosíthatja, hogy én is önmagam lehetek, hiszen eddig ebben a harcban, küzdelemben a saját magam elvesztésétől is félttem!

A negyedik lépés: döntök a másik és ezzel önmagam mellett is, vagyis döntök a szeretet mellett. Sok-sok rácsodálkozás-tapasztalatból születik meg az a gondolat, hogy nekem is jó, hogy „te tőlem annyira különbözől, más vagy”, sőt eljutok oda, hogy akarom, hogy „te tőlem különböző legyél”, vagyis „akarom, hogy élj!” Légy önmagad – ez teremti meg a teljes szabadságot és a teljes összetartozást, ez biztosítja a teljes egymás iránti szeretetet, értékelést és önértékelést! Vagyis ez a lépés valójában visszahat rám is: ebben a kölcsönösségben mindkettőnk alapvető igényeinek kielégítettségét tapasztalom meg. Nemcsak engedem, hanem akarom is, hogy a társam önmaga legyen, ezzel elérem azt, hogy én is önmagam lehetek. Ez azt mutatja, hogy az elfogadás vázolt útja az egyéni identitásunk erősödésével alakítja ki, fejleszti tovább a páros, házasi identitást.

Megtakaríthatók-e ezek a lépések, az ezzel kapcsolatos nehézségek, olykor szenvedés? Nem, sőt minden nagy elfogadási lépcső után kiderül, hogy még mindig van a tarsolyunkban feltétel, visszavonás, megkérdőjelezés, önféltés stb. Az életünk nem statikus, mindig új helyzetek, kihívások érkeznek, amelyekben különbözőképpen reagálunk. Vagyis egymás számára is állandó kihívást jelentünk. Ez a folyamat állandó kísérője az életünknek, állandó éberséget, lankadatlan figyelmet, növekvő empátiát igényel. Ebben viszont mindig támaszkodhatunk a már elért lépcsőfokokra, akkor is, ha lejjebb zuhanunk, visszatérünk egy korábbi stációhoz – erre ott van az emlékezet, a lelkiismeret. További nagyon fontos jegye az elfogadás építésének, hogy ez – mint maga a házasság is – minta minden emberi közösség számára. A végső cél egymás feltétel nélküli elfogadása volna – többek között ez az érteleme a Teremtés könyvében szereplő gondolatnak: „egy testté lesznek”, hiszen a test az ószövetségi ember számára a teljes személyiség – test, lélek, szellem – szétválaszthatatlan egységét jelentette, és számunkra, ma élő emberek számára is ezt kell, hogy jelentse.

Néhány összefoglaló gondolat a házassággal, mint a család alapjával – és mindennemű emberi kapcsolat

ősmintájával – kapcsolatban: Nemcsak a társadalom szekularizálódott, hanem ezzel párhuzamosan az alapvető emberi kapcsolatok is deszakralizálódtak, így a házasság is. Érthetően és az értékét kifejezve kellene a házasság „szentség” voltát megfogalmazni. Egy alapgondolata ennek az, hogy a házasság egy olyan szentség, amelyet a házaspárok egymásnak szolgáltatnak ki. A „szent” szó azt jelenti egyébként, hogy „szeretettel odaadott” – ez egyben a házasság programja is. A házasságban a férfi és a nő kapcsolata mindazon belső erőforrásokkal rendelkezik, ami az élethosszig tartó egységben való növekedéshez kell. Feladatunk az, hogy felhívjuk a figyelmet a házasságban működő építő-, gyógyító erőforrásokra, szunnyadó készségekre, amelyek a teljes életet képesek áthatni.

A legtöbb fiatal pár azzal a vágygal indul a házasságba, hogy abban élete végéig boldog lesz. De már az első csalódásoknál kiderül, hogy hiányoznak belőlük a kapcsolatépítő, elkötelezettséget erősítő készségek, képességek, mivel elsősorban hiányoznak az eléjük élt pozitív minták. Ezért a házasság szerepét társadalmunkban, közösségeinkben tudatosítani kell. A család, a házasság, minden egyes család és minden egyes házasság nem magánügy! A jó házasság – mint a gyermekvállalás és -nevelés bölcsője – a világon a legfontosabb, mert mindig újratermelő energiateremtője.

A világnak szüksége van a jó házasságokra, melyeknek a lényege nem a tökéletesség, a mindenáron való harmónia, hanem az állandó növekedési készség, aminek az alapja a növekedés egymás feltétel nélküli elfogadásában.

(folytatjuk)

forrás: Magyar Hírlap, 2025. április

BENYHE ISTVÁN

VERSEK

Öreg magyar

Árnyékot fest már a hegyek
hátára a Nap, este lett.
Fáradok, bár alig éltem
mélázó, tengődő létem
emlékeit keresve.

Most napra nap tanulni kell,
a feledést, mi elvisel
vad szorítást a szív felett,
a mélybe húzó vétkeket

magyarázó közönnyel.

Csak társam a tapasztalat,
tartja még az ősi szavak
tükrét. Remény szilárdul,
arcunkra köt. Múltra múlt hull,
csak mélyben lehet szabad.

Homokba fült könnyű lábnyom.
Könny mosta el, vagy csak álom?
Mint őseim szívverése
lűktet a legendák mélye,
hogy elnyelje magányom.

Pedig maradni szeretnék,
az új arc nekem már nem szép.
Álmom őrzi még csillagod,
s halomsíromon szarvasok
futnak a Duna felé...

Négy évszak haiku

1.

Fiatalság

Tavaszi halál?

Eső vagy nap nyilaz a
magonc szívére?

2.

Férfikor

Állok a szélben,

horgonyom karcsapások.

Csak erdőzűgás.

3.

Ha visszanéz

Álom-tükrén áll

az ég szívére késsel
vetített halál.

4.

Szálló madárraj:

éj-foltok az égen. Vak
tavak tükrei.

X-X-X-X